ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กรกฎาคม 2561

พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์. (2561). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ดร.ณัฐวุธ แก้วสุทธา, รองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 2)เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในชั้นปีที่ 4-6 จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ได้มาจากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้การเก็บแบบสอบถามเป็นมาตรประเมินค่า 6 ระดับ จำนวน 9 ตอน ที่มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าอยู่ระหว่าง .75 ถึง .88 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ พรรณนา วิเคราะห์ค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น

ผลวิจัยพบว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและตัวแปรการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายทั้งด้านรวมและรายด้าน 2)พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายทั้งด้านรวมและรายด้านในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3)พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและตัวแปรการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายทั้งด้านรวมและรายด้านในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 4)การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่าตัวแปรในกลุ่มรวมปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 29.4 และตัวแปรที่สำคัญในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายคือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PSYCHO-SOCIAL FACTORS RELATED TO CIGARETTE SMOKING PREVENTION BEHAVIORS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS YEAR 4-6 IN BANGKOK METROPOLITAN

AN ABSTRACT

BY

PATSAWEEPORN AKKARAKITTIPONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research

at Srinakharinwirot University

July 2018

Patsaweeporn Akkarakittipong. (2018). *Psycho-Social Factors Related to Cigarette Smoking Prevention Behaviors among Fourth to Sixth Grade of Primary School Students Year in the Bangkok Metropolitan Area.* Master's Thesis, M.Sc. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assistant Professor, Dr. Nathawut Kaewsutha, Associate Professor Dr.Ungsinun Intarakamhang.

This research aimed 1) to study the interactions and effects of the mental factors and social factors related to the fourth to sixth grade psycho-social factors Associated with the cigarette smoking prevention behaviors of primary school students in the Bangkok metropolitan area; 2) to study the predictive power variables, the mental factors and social factors related to psycho-social factors and cigarette smoking prevention behaviors among fourth to sixth grade student of primary school students Year in the Bangkok metropolitan area. The samples consisted of four hundred students selected by multistage random sampling. The research consisted of instruments in the form of summated rating scale questionnaires. The reliability of the alpha coefficients was between .75 and .88. The data was analyzed by descriptive statistics, a t-test, two-way analysis of variance and hierarchical multiple regression.

The research results were as follows: 1) there was no interaction between the variables of future orientation and variables concerning role models for smoking prevention; 2) interactions between the variables of future orientation and the variables of social support; 3) interactions between the variables of psychological Immunity and variables including smoking control from parents; 4) multiple regression analysis revealed that the variables in the group included mental factors and social factors at 29.4% and important variables in the term of prediction. Some of the psychosocial factors of the students the following; attitude to smoking prevention behaviors, psychological immunity have good role models in term of smoking prevention, smoking control from parents and social support with a significant difference of .05.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ของ

พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

.....ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ดร.ณัฐวุธ แก้วสุทธา)

.....ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร. อังศินันท์ อินทรกำแหง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิริณธิ์ กิตติพิชัย)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุกร์ จันประเสริฐ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทันตแพทย์ ดร.ณัฐวุธ แก้วสุทธา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อังศินันท์ อินทรกำแหง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยคำแนะนำ และให้ความอนุเคราะห์ และให้ความอนุเคราะห์อย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิริณธิ์ กิตติพิชัย ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพ.ดร.ณัฐวุธ แก้วสุทธา ที่ปรึกษาหลัก พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.อังศินันท์ อินทรกำแหง ที่ได้ให้เวลาในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจทาน และแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์พร้อมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาศุกร์ จันประเสริฐ ที่ได้มาเป็นกรรมการในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ได้ให้คำแนะนำ และพิจารณาสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได่แก่ 1. ทันตแพทย์หญิง วิกูล วิสารเสสถ์ 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นริสรา พึ่งโพธิ์สภ 3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชุดา กิจธรธรรม ซึ่งเป็นผู้ตรวจทานข้อคำถาม ให้ออกมาสมบูรณ์เหมาะสม ทั้งนี้ ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ โรงเรียนทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ 1. โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก 2. โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม 3. โรงเรียนวัดช่องนนทรี 4. โรงเรียนวัดม่วง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 5 และ 6 เพื่อนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัย ซึ่งทำให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีถึงพระคุณ

สุดท้ายนี้ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ตลอดครูบาอาจารย์ ที่ได้สั่งสอนและอบรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ บุคคลรอบข้าง และทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามที่ได้ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือที่ดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอระลึกถึงคุณงามความดีที่ทุกท่านได้ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา และขอให้งานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**.....	7
	ส่วนที่ 1 สถานการณ์การสูบบุหรี่.....	7
	ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	9
	ส่วนที่ 3 แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมบุคคล.....	14
	ส่วนที่ 4 ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	14
	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน.....	14
	เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	17
	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต.....	19
	ส่วนที่ 5 ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	23
	การสนับสนุนทางสังคม.....	23
	การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่.....	25
	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง.....	28
	ส่วนที่ 6 ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	31
	ส่วนที่ 7 นิยามปฏิบัติการ.....	32
	ส่วนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	35
	ส่วนที่ 9 สมมติฐานในการวิจัย.....	36
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**.....	38
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
	การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**(ต่อ)**	
	การเก็บรวบรวมข้อมูล……	45
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล……	46
	การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง……	46
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**……	48
	ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา……	49
	ตอนที่ 2 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรทางจิตกับกลุ่มตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way analysis of variance) เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ (Scheffe) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3……	51
	ตอนที่ 3 การค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4……	84
5	**สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**……	92
	สรุปผลการวิจัยตามลักษณะข้อมูลเบื้องต้น……	93
	สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน……	94
	ข้อเสนอแนะการวิจัย……	105
	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา……	105
	ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป……	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	118
ภาคผนวก ข คุณภาพและเครื่องมือวัด.....	120
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด.....	139
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	141

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สังเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	12
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน.....	39
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชีวสังคม.....	49
4	พิสัย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษา.....	50
5	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	51
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	52
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	54
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	54
9	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม.....	55
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	57
11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	57

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	59
13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	60
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม.....	60
15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	62
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	63
17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	65
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	65
19	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	67
20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	67

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……....	69
22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……	70
23	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……	71
24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……	72
25	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง……..	73
26	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……...	75
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……..	75
28	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง……..	76
29	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย……...	78

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	79
31	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	80
32	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย.....	81
33	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง.....	82
34	ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม.....	85
35	ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม.....	86
36	ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม.....	88
37	ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม.....	90
38	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	121
39	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน.....	121

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
40	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่.....	122
41	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต.	123
42	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม.....	124
43	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่.....	125
44	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง.....	125
45	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา.....	140

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 36

2 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5..... 55

3 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 61

4 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 73

5 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 77

6 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5..... 82

7 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่..... 94

8 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่..... 99

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

เนื่องจากบุหรี่เป็นยาเสพติดประเภทหนึ่ง และมียาเสพติดเพียงไม่กี่ประเภท (ได้แก่ แอลกอฮอล์) ที่สามารถซื้อขายและเสพได้อย่างถูกกฎหมาย มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (2542) ได้เก็บข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับพิษภัยจากควันบุหรี่ว่า ผู้ที่ไม่ได้สูบบุหรี่แต่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการสูบบุหรี่ เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน ร้านอาหารหรือสถานที่อื่น ๆ โดยหายใจเอาควันบุหรี่ที่ผู้อื่นสูบเข้าไปเรียกว่า ผู้สูบบุหรี่มือสอง ทำให้เกิดอันตรายได้เช่นเดียวกับผู้สูบบุหรี่ เนื่องจากควันที่ลอยจากปลายม้วนบุหรี่ขณะที่ไม่ได้สูบจะมีความเข้มข้นของสารพิษสูงกว่าและมีขนาดเล็กกว่าควันที่ถูกพ่นออกมาจากปากผู้สูบและสามารถผ่านลงไปในปอดได้ลึกกว่า ด้วยจากการตรวจวิเคราะห์ปัสสาวะ เลือด และน้ำลาย ขณะที่ผู้สูบโดยตรงนั้นองค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่า การสูบบุหรี่ในปี พ.ศ.2573 อัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เป็น 8.3 ล้านคน จากปี พ.ศ.2547 มีเพียง 5.4 ล้านคน ของผู้เสียชีวิตทั่วโลก โดยการสูบบุหรี่ทำให้ประชากรในโลกเสียชีวิตที่เป็นผู้สูบเองปีละ 6 ล้านคน และเป็นผู้ได้รับควันบุหรี่ปีละ 6 แสนคน (WHO. 2015)

ในขณะที่ประเทศไทยแต่ละปีมีนักสูบหน้าใหม่เกิดขึ้นปีละ 2-3 แสนคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558) และนักสูบหน้าใหม่มักจะเกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่รับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้ง่าย ย่อมได้รับทั้งโอกาสและผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง แต่ปัจจุบันนักสูบหน้าใหม่เริ่มเป็นวัยที่อายุน้อยลง คือ มีอายุ 7-9 ปี จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า เยาวชนเคยลองสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุ 7-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.2 และอายุ 10-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.2 (ชณิษฐ์ชา บุญเสริม; ผกามาศ สุฐิติวนิช; และวรษา รวิสานนท์. 2552) จากผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า นักสูบหน้าใหม่เริ่มอายุน้อยลง ดังนั้น ปัญหานักสูบหน้าใหม่นี้จึงกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข สอดคล้องกับคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประกิต วาทีสาธกกิจ เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ที่กล่าวว่า ปัญหาการสูบบุหรี่และติดสิ่งเสพติดของเยาวชนไทยเป็นเรื่องที่ต้องได้รับการดูแล และแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพราะเด็กและเยาวชนจะเริ่มต้นจากการลองสูบบุหรี่เป็นด่านแรก จากนั้นจะลองใช้สิ่งเสพติดและอบายมุขชนิดอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด การดื่มสุรา การเล่นพนัน ภาวะท้องไม่พร้อม เป็นต้น (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. 2558) และจากข้อมูลเกี่ยวกับการสูบบุหรี่กับสุขภาพของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่เริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุน้อยเท่าไร จะยิ่งเกิดโรคหัวใจเร็วขึ้นเท่านั้น วัยรุ่นที่สูบบุหรี่จะมีอาการไอบ่อยกว่า เกิดการติดเชื้อทางเดินหายใจบ่อยกว่า ความฟิตของร่างกายน้อยกว่า วิ่งได้ช้ากว่า และวิ่งทน

ได้น้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ ยังมีโอกาสเลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมองสูงเป็นหกเท่าของวัยรุ่นที่ไม่สูบบุหรี่ รวมทั้งเร่งความเหี่ยวย่นของผิวหนัง และใบหน้า และในปัจจุบันมีเยาวชนไทยอายุต่ำกว่า 18 ปี เสพติดบุหรี่เกือบ 5 แสนคน และโดยเฉลี่ยถ้าเสพติดบุหรี่แล้ว จะเสพติดต่อไปเป็นเวลา 23 ปี จึงจะสามารถเลิกสูบได้ โดยสาเหตุที่เลิกสูบบุหรี่ส่วนใหญ่เป็นเพราะเริ่มป่วยแล้ว โรคที่เป็นมาก คือ โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคมะเร็งของอวัยวะต่าง ๆ และโรคอื่น ๆ อีกมากมาย (มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. 2557) จากผลการสำรวจนักสูบหน้าใหม่ดังกล่าว ทำให้เห็นว่าเยาวชนในกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (คือ อายุ 9-12 ปี) เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดพฤติกรรมสูบบุหรี่ขึ้นได้ ซึ่งเยาวชนกลุ่มนี้เป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาในโรงเรียน เป็นกลุ่มที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น จะถูกชักจูงจากสภาพแวดล้อมได้ง่าย และเกิดเป็นพฤติกรรมเลียนแบบการสูบบุหรี่จากผู้อื่น

สาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นสืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัว การโฆษณาและเผยแพร่ภาพการสูบบุหรี่ของคนดังที่ตนชื่นชอบ การเลียนแบบของบุคคลใกล้ตัว ธรรมเนียมของชุมชนบางแห่ง เพศ บุคลิกภาพ ความอยากลอง อยากหาประสบการณ์ ความเครียดในชีวิต ค่านิยม และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ แต่สาเหตุสำคัญและเป็นสาเหตุหลัก คือ เพื่อนที่เป็นตัวชักจูงให้เกิดการสูบบุหรี่ (พิราสินี แซ่จ่อง. 2551; มณี ธาดาบดินทร์. 2551; ศิริพร ชวนชาติ. 2551; อาทิตยา โปณะทอง. 2553) หากมองจากสาเหตุของการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นจะพบว่า มีสาเหตุที่เกิดจากสิ่งที่มาจากทั้งตัววัยรุ่นเอง และสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นเกิดการกระทำ จากปัญหาดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ต้องดำเนินการป้องกันเป็นนโยบายและได้วางแผนเป็นแผนยุทธศาสตร์การควบคุมยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2559-2562 (สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ. 2559: 38) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันมิให้เกิดผู้เสพยาสูบรายใหม่และเฝ้าระวังธุรกิจยาสูบที่มุ่งเป้าไปยังเด็ก เยาวชน และนักสูบหน้าใหม่ เน้นเฉพาะสร้างความตระหนัก จิตสำนึกในพิษภัยยาสูบ ค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป และพัฒนาสื่อ การสื่อสารให้เข้าถึงใจผู้บริโภค และสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมเพื่อเอื้อต่อการไม่สูบบุหรี่ของเยาวชน ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อการสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคมเพื่อเอื้อต่อยุทธวิธีนี้จากยุทธวิธีข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมุ่งสนใจว่าปัจจัยสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตนของเยาวชนเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ตนเองสูบบุหรี่หรือไปเกี่ยวข้องกับบุหรี่มีอะไรบ้าง เนื่องจากแผนดังกล่าว ยังไม่สามารถป้องกันการสูบบุหรี่ได้อย่างเต็มที่ จึงได้อาศัยทฤษฎีปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory) ของแบนดูรา (Bandura) มาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิเคราะห์พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ดังกล่าว โดยการกำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุ นั่นคือ ปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม จากทฤษฎีปัญญาทางสังคมข้างต้น ทั้งสองปัจจัยสามารถที่จะส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้

หากจะมองปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ พบว่า ปัจจัยทางจิตลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550) โดยสาเหตุทางจิตใจเหล่านี้ทำให้เกิดพฤติกรรมของคนดี-เก่ง-สุข ดังนั้น หากนักเรียนมีลักษณะทางจิตใจดังกล่าวย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ การเห็นตัวแบบที่ดี การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางสังคม (จุรีย์ อุสาหะ; และคนอื่น ๆ. 2558) โดยเฉพาะครอบครัว มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังของครอบครัว รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างครอบครัวที่มีความอบอุ่น การสอนสุขศึกษาในเรื่องบุหรี่และการส่งเสริมการออกกำลังกาย ซึ่งสมาชิกในครอบครัวถือเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยในแง่ของการควบคุมพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น การดำเนินการเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นควรเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว ด้วยการส่งเสริมทักษะการเฝ้าระวังของครอบครัวและของชุมชน การสร้างปัจจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการเสริมสร้างสถานะในครอบครัว ส่งเสริมการทำหน้าที่ที่ดีและสมบูรณ์ในครอบครัว และการฝึกทักษะการต่อต้านการสูบบุหรี่ รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายบ้านปลอดบุหรี่ (ยุพา จิ๋วพัฒนกุล; และสุรัสวดี ไวว่อง. 2558) ร่วมด้วยกับการใช้กลวิธีที่สำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่จากทั้งตัวเด็กเอง โรงเรียน ชุมชน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา วางแผน กำหนดเป็นกิจกรรม นำไปปฏิบัติ และประเมินผลต่อความสามารถในการป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น ให้ได้ตรงตามสาเหตุและความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (วรรณชนก จันทชุม. 2549) ซึ่งการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ส่วนใหญ่นั้น จะศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษากับกลุ่มเยาวชนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ยังเป็นช่วงวัยเด็กตอนปลายและเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่มากขึ้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มระดับประถมศึกษาตอนปลายค่อนข้างน้อย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยอาศัยทฤษฎีปัญญาทางสังคมของแบนดูรา มากำหนดเป็นปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ รวมทั้งให้ความสำคัญกับลักษณะชีวทางสังคม ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์แล้วทำให้ทราบตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้วยการวิเคราะห์ลักษณะชีวทางสังคมและนำไปสู่การสกัดกั้นนักสูบหน้าใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคตอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกัน

2. เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีความสำคัญ แสดงถึงการมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย อันเป็นการสร้างและเพิ่มพูนองค์ความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ที่เกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่หรือการสกัดกั้นนักสูบหน้าใหม่ในกลุ่มเยาวชน

2. ผลการศึกษาในครั้งนี้ ถือเป็นแนวทางที่สำคัญในการเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างและพัฒนาโปรแกรมหรือมีการกระตุ้นปัจจัยที่สำคัญให้เกิดขึ้นกับเยาวชน เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี มีทักษะชีวิต และมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ต่อไปในอนาคต

3. ผลการศึกษาในครั้งนี้ ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญให้กับสถาบันต่างๆ ทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม รวมทั้งส่วนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน สามารถนำข้อมูลพื้นฐานและความรู้ที่ได้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำไปสู่การเกิดและคงพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีสิ่งยั่วยุ อยากรู้อยากลอง และมีการกระตุ้นจากสิ่งเร้ารอบตัวสูง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4-6 จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 126,547 คน ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ (Yamane. 1973) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน

399 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายและความสมบูรณ์ ของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 420 คน และสามารถเก็บได้จริง จำนวน 400 คน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมบุคคลตามทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ มี 3 กลุ่ม ได้แก่
   1.1 กลุ่มปัจจัยทางจิต ได้แก่
      - ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
      - เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
      - การมีภูมิคุ้มกันทางจิต
   1.2 กลุ่มปัจจัยทางสังคม ได้แก่
      - การสนับสนุนทางสังคม
      - การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่
      - การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง
   1.3 กลุ่มลักษณะชีวสังคม ได้แก่
      - เพศ
      - ระดับชั้นเรียน
      - สถานะในครอบครัว
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ประกอบด้วย
   2.1 การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่
   2.2 การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่
   2.3 การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **นักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2. **โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร** หมายถึง สถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสังกัดสำนักการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การสูบบุหรี่
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ส่วนที่ 3 แนวการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมบุคคล
ส่วนที่ 4 ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ส่วนที่ 5 ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ส่วนที่ 6 ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ส่วนที่ 7 นิยามปฏิบัติการ
ส่วนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ส่วนที่ 9 สมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การสูบบุหรี่

จากรายงานขององค์การอนามัยระบุว่า ปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ ประมาณ 6 ล้านคนต่อปี และคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ.2563 การสูบบุหรี่จะทำให้มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นมากกว่า 8 ล้านคนต่อปี ในจำนวนนี้ มีประมาณร้อยละ 80 ของการเสียชีวิต มักเกิดขึ้นในประเทศที่ประชากรนั้นมีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลาง หากยังไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอ คาดว่า การสูบบุหรี่จะทำให้เกิดการเสียชีวิตพุ่งขึ้นมากกว่า 1 พันล้านคนในศตวรรษที่ 21 และการเสียชีวิตนั้น มีทั้งที่เสียชีวิตจากโรคมะเร็ง โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เป็นต้น (WHO. 2012) สอดคล้องกับรายงานของศรีสุภา แก้วประพาฬ (2541) พบว่า มีคนไทยเสียชีวิตด้วยโรคที่เกิดจากผลของการสูบบุหรี่ปีละ 42,000 คน หรือชั่วโมงละ 5 คน และสาเหตุการเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่นั้น เนื่องจากผลของโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ มีผู้เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งปอดจำนวน 10,878 คน โรคถุงลมโป่งพอง ซึ่งล้วนแต่เป็นโรคที่ต้องใช้ระยะเวลาในการรักษาเป็นเวลานานและเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง อีกทั้งยังก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานจากโรคที่เป็นอีกด้วย และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อว่าการสูบบุหรี่จะ

ก่อให้เกิดโรคต่างๆ พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้หรือความเชื่อว่าการสูบบุหรี่ก่อให้เกิดโรคถุงลมโป่งพองมากที่สุด ร้อยละ 94.3 รองลงมาคือมะเร็งกล่องเสียง และมะเร็งในช่องปาก (ร้อยละ 90.5 และ 89.2 ตามลำดับ) และมีความรู้หรือความ เชื่อน้อยที่สุดว่าบุหรี่เป็นสาเหตุโรคกระดูกเสื่อม (ร้อยละ 41.2) นอกจากนั้นยังพบอีกว่าในจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ทั้งสิ้น 54.8 ล้านคน เป็นผู้ที่สูบบุหรี่ 11.4 ล้านคน (ร้อยละ 20.7) โดยเป็นผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ 10 ล้านคน (ร้อยละ 18.2) และเป็นผู้ที่สูบบุหรี่นานๆ ครั้ง 1.4 ล้านคน (ร้อยละ 2.5) เมื่อพิจารณาอัตราการสูบบุหรี่ตามกลุ่มวัย พบว่ากลุ่มวัยทำงาน (25-59 ปี) มีอัตราการสูบบุหรี่สูงสุด (ร้อยละ 23.5) รองลงมาคือกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) และกลุ่มเยาวชน (15-24 ปี) (ร้อยละ 16.6 และ 14.7 ตามลำดับ) อัตราการสูบบุหรี่ของผู้ชายมากกว่าผู้หญิง 18.4 เท่า (ร้อยละ 40.5 และ 2.2 ตามลำดับ) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2558)

จากการศึกษาของนพมาศ ร่มเกตุ (2550) พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่และที่เคยสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 11–14 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนชอบเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลใกล้ชิดและบุคคลที่ตนยอมรับ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สูบบุหรี่ ปัจจุบันเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 18 ปี และเริ่มสูบเป็นปกติเมื่ออายุประมาณ 19 ปี ซึ่งพบว่าเพศชายเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 18 ปี และเริ่มสูบเป็นปกติเมื่ออายุประมาณ 19 ปี ส่วนเพศหญิงเริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุประมาณ 21 ปี และเริ่มสูบเป็นปกติเมื่ออายุประมาณ 22 ปี จะเห็นได้ว่าผู้ชายมีการเริ่มสูบบุหรี่เร็วกว่าผู้หญิง และที่น่ากังวลจากการสำรวจในครั้งนี้พบว่าผู้ที่สูบบุหรี่เริ่มสูบบุหรี่อายุน้อยที่สุดเพียง 6 ปี และจากการสอบถามประชากรอายุ 15 ขึ้นไป ที่สูบบุหรี่เป็นประจำ จำแนกตามอายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรก พบว่า สูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 67,349 คน เป็นเพศชาย จำนวน 58,657 คน และเพศหญิง จำนวน 8.692 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555) และจากการศึกษาของวอน อาห์และคณะ (Von Ah; et al. 2005) พบว่า อายุที่เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 12 ปี มีจำนวนร้อยละ 13 เนื่องด้วยอายุเริ่มต้นการสูบบุหรี่ที่เริ่มมีอายุน้อยลง จากช่วงวัยรุ่นตอนต้น เป็นวัยเด็กตอนปลาย และมีแนวโน้มที่จะมีปัญหานี้รุนแรงมากขึ้น ข้อมูลเหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นว่ามาตรการต่างๆ ที่ผ่านมาไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะป้องกันการสูบบุหรี่ และช่วงวัยเด็กตอนปลายเป็นช่วงที่มีการปรับตัวจากครอบครัวเข้าสู่โรงเรียนมากขึ้น ใช้เวลากับครูและเพื่อนมากกว่าที่บ้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของวัยเด็กตอนปลาย โดยมุ่งศึกษากับเด็กที่ไม่เคยมีการทดลองสูบบุหรี่มาก่อน เพื่อปลูกฝังการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่อไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

2.1 หลักการและแนวคิดการป้องกัน

การป้องกัน (Prevention) ถือเป็นแนวคิดของการยับยั้ง รวมทั้งเป็นวิธีการหรือเทคนิคในการป้องกันตนเอง โดยขั้นเริ่มต้นจะเรียนรู้ว่า บุคคลจะทำอย่างไรในการป้องกันตนเองจากการกระทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งในที่นี้ คือ การสูบบุหรี่ เป็นสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งอาจเป็นการเริ่มต้นที่จะกระทำครั้งแรกหรือทำไปบ้างเล็กน้อย หรือเป็นการป้องกันการกลับไปเป็นซ้ำอีก ขั้นต่อมาเป็นการเรียนรู้วิธีการและเทคนิคที่ถูกต้องในการใช้กลไกร่างกายและจิตใจในการป้องกัน ซึ่งเป็นเทคนิคที่อยู่บนพื้นฐานของการยังยั้งอย่างมีสติและเหตุผลในการปฏิเสธตัวกระตุ้นต่างๆ เพื่อนำไปสู่การกระทำที่เหมาะสมตามเป้าหมายที่ต้องการ (วรรณชนก จันทชุม. 2547: 13; อ้างอิงจาก Ruhrberg. 1999: 2-4)

การป้องกันสามารถจำแนกได้ตามระดับของการป้องกัน (Prevention levels) ตามแนวคิดของเอิร์นคิลและแคพแลน (วรรณชนก จันทชุม. 2547: 13; อ้างอิงจาก Arnkils; & Caplans. 1999) ที่ใช้ในการทำงานเพื่อป้องกันการดูแลเด็ก แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การป้องกันระดับปฐมภูมิ (Primary prevention) เป็นการป้องกันที่ใช้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งเหมาะสมสำหรับทุกคน เช่น การป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ หรือเกิดโรคต่างๆ

2. การป้องกันระดับทุติยภูมิ (Secondary prevention) เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย และเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น การป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกรณีที่เริ่มมีการสูบไปแล้วเล็กน้อย

3. การป้องกันระดับตติยภูมิ (Tertiary prevention) เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว และป้องกันการนำไปสู่ปัญหาที่เรื้อรังหรือรุนแรงต่อไป เช่น การป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในกรณีที่มีการสูบบุหรี่เป็นประจำ ป้องกันการเกิดโรคมะเร็งซึ่งอาจมีผลทำให้เกิดการเสียชีวิตได้ในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของเยาวชน ซึ่งเป็นการป้องกันในระดับปฐมภูมิ เป็นการป้องกันไม่ให้เยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่ ได้เริ่มต้นทดลองสูบบุหรี่เป็นครั้งแรก โดยทำการศึกษากับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 4-6 มีอายุประมาณ 10-12 ปี โดยมีบุคคลใกล้ตัว เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครู เป็นต้น เป็นผู้สูบบุหรี่ ถือว่าบุคคลรอบตัวเด็กสูบบุหรี่ จัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เยาวชนเริ่มสูบบุหรี่

2.2 ความหมายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ได้มีนักวิชาการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากมาย เช่น กฤษณา ตรียมณีรัตน์ (2544) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ คือ กิจกรรมหรือการกระทำในการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงและป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ทักษะการตัดสินใจไม่สูบบุหรี่และแก้ไขปัญหา ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ และทักษะการจัดการกับความเครียด ณัฏฐินี จันทร์ก้อน (2544) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นกิจกรรมการกระทำเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ในด้านการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ทักษะการปฏิเสธในการป้องกันการสูบบุหรี่ การคบเพื่อนที่ดี การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันในการสูบบุหรี่ เช่นเดียวกับชลพิชา ศิริสมบัติ (2547) ได้ให้ความหมายพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ว่าเป็นความรู้สึกที่วัยรุ่นมีต่อตนเองและการกระทำใดๆ ที่มีผลให้วัยรุ่นไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักปฏิเสธและจัดการกับความเครียด การหลีกเลี่ยงบุคคลที่สูบบุหรี่ ส่วนวรรณชนก จันทชุม (2547) ได้ให้ความหมายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ คือ การกระทำหรือการปฏิบัติตัวของนักเรียนเพื่อไม่ให้ตนสูบบุหรี่ ได้แก่ การอ่านหรือแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการสูบบุหรี่จากแหล่งความรู้และสื่อต่างๆ การไม่สังสรรค์หรือเข้ากลุ่มในขณะที่ผู้อื่นกำลังดื่มสุราหรือสูบบุหรี่ การเดินเลี่ยงไปที่อื่นหรือไม่เข้าใกล้ผู้ที่กำลังสูบบุหรี่ การไม่ใช้บุหรี่เป็นวิธีการระบายความเครียด กลัดกลุ้มใจหรือรู้สึกเหงา การไม่สูบบุหรี่ด้วยความรู้สึกอยากรู้อยากลองเมื่อได้กลิ่นหรือเห็นผู้อื่นสูบบุหรี่ และการเข้าร่วมกิจกรรมที่รณรงค์ต่อต้านการสูบบุหรี่หรือยาเสพติดในโครงการต่างๆ อภินันท์ ปัญญานุภาพ (2549) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ตนเองสูบบุหรี่ ได้แก่ การควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการใช้วิธีการต่างๆ ในการควบคุม กำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติเพื่อไม่ให้ตนเองสูบบุหรี่ รวมทั้งการให้รางวัลเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้นด้วย 2) การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ เป็นการหลีกเลี่ยงการชักชวนให้สูบบุหรี่หรือการชักชวนไปในสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยให้เกิดการสูบบุหรี่ 3) การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการใช้คำพูดหรือแสดงท่าทางปฏิเสธอย่างมีเหตุผลและไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ 4) การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นการใช้เวลากับการทำกิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์กับตนเองทั้งที่บ้านและในสถานศึกษา ดวงกมล มงคลศิลป์ (2550) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การแสดงออก การกระทำ หรือคาดว่าจะกระทำเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ประกอบด้วย 1) การไม่สูบบุหรี่ เป็นการไม่เคยสูบบุหรี่มาก่อน 2) การไม่มั่วสุมกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ เป็นการหลีกเลี่ยงการรวมกลุ่มกับเพื่อนที่สูบบุหรี่ในการทำกิจกรรมที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ 3) การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวน เป็นการใช้คำพูดและท่าทางในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตน เพื่อปฏิเสธการสูบบุหรี่

เมื่อถูกเพื่อนชักชวน และหาทางออกเมื่อถูกเข้าชี้หรือสบประมาทได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เสียสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน และ 4) การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อตนเองเมื่อมีเวลาว่าง ศิริพร ชวนชาติ (2551) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงตนเองไม่ให้สูบบุหรี่ ได้แก่ การควบคุมตนเอง การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้น การปฏิเสธ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น รวมทั้งสุรพงษ์ ชูเดช (2551) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการแสดงออกหรือการกระทำของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยที่อาจนำไปสู่การสูบบุหรี่ เช่น ปฏิเสธเมื่อกลุ่มเพื่อนชวน เช้าชี้ หรือสบประมาท ไม่ทดลองสูบบุหรี่ ไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่ ไม่ขอหรือรับบุหรี่จากผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในขณะที่ศุภรัตน์ อิ่มวัฒนกุล (2552) กล่าวว่า พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกในการยังยั้งการนำไปสู่การสูบบุหรี่ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะนำไปสู่การสูบบุหรี่ การปฏิบัติต่อเพื่อหรือบุคคลที่สูบบุหรี่ว่าจะให้ความใกล้ชิดสนิทสนมหรือหลีกเลี่ยงไม่ใกล้ชิดสนิทสนมด้วย และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการใช้เวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุดในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกบ้าน ที่มีประโยชน์ต่อตนเอง เช่น การออกกำลังกาย การอ่านหนังสือ เช่นเดียวกับปริญญา จิตอร่าม และคณะ (2553) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ว่าเป็นการแสดงออก การกระทำ หรือการปฏิบัติของนักเรียนที่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยที่นำไปสู่การสูบบุหรี่ และปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว การออกกำลังกาย การไม่ไปเที่ยวสถานบันเทิง การแก้ไขปัญหาและการระบายความเครียดที่ถูกวิธี และการปฏิเสธคำชักชวนที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ และอาทิตยา โปณะทอง (2553) กล่าวว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงไม่ให้ตนเองสูบบุหรี่ ได้แก่ 1) การควบคุมตนเองเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการใช้วิธีการต่างๆ ในการควบคุมหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ การกำหนดพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติเพื่อไม่ให้ตนเองสูบบุหรี่ 2) การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ เป็นการหลีกเลี่ยงการชักชวนให้สูบบุหรี่หรือการชักชวนไปในสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยให้เกิดการสูบบุหรี่ และ 3) การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการหลีกเลี่ยงการชักชวนให้สูบบุหรี่ หรือการชักชวนไปในสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ โดยการพูดหรือแสดงท่าทางปฏิเสธอย่างมีเหตุผลและไม่ทำลายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

จากความหมายของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ดังกล่าว ได้มีนักวิชาการมากมาย ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังตาราง 1

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ชื่อผู้วิจัย	องค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่										
	การหลีกเลี่ยง	การปฏิเสธ	การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	ความตระหนักรู้ในตนเอง	การจัดการกับความเครียด	ทักษะการตัดสินใจ	การคบเพื่อนดี	การควบคุมตนเอง	การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกัน	การแสวงหาความรู้	การไม่สูบบุหรี่
กฤษณา ตรียมณีรัตน์ (2544)	√	√		√	√	√					
ณัฏฐิณี จันทร์ก้อน (2544)	√	√					√		√		
ชลพิชา ศิริสมบัติ (2547)	√	√	√		√						
วรรณชนก จันทชุม (2547)	√				√				√	√	
อภินันท์ ปัญญานุภาพ (2549)	√	√	√					√			
ดวงกมล มงคลศิลป์ (2550)	√	√	√								√
ศิริพร ชวนชาติ (2551)	√	√	√					√			
สุรพงษ์ ชูเดช (2551)	√	√	√				√				√
ศุภรัตน์ อิ่มวัฒนกุล (2552)	√		√								
ปริญญา จิตอร่าม และคณะ (2553)	√	√	√		√						
อาทิตยา โปณะทอง (2553)	√	√						√			
รวม	11	9	7	1	4	1	2	3	2	1	2

จากตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ จะได้องค์ประกอบทั้งที่เป็นลักษณะทั่วไป และเฉพาะที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งองค์ประกอบเฉพาะ (เรียงจากมากไปน้อย) ได้แก่ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ และการไม่สูบบุหรี่ โดยเลือก 3 ลำดับแรก ได้แก่ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ และการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งมีการทบทวนความหมายของแต่ละองค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนจะต้องรู้จักระมัดระวังในตัวบุคคล เช่น หลีกเลี่ยงไม่ไปใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลที่สูบบุหรี่ด้วย หรือสถานการณ์ที่อาจนำพาไปสู่การสูบบุหรี่

2. การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนจะต้องใช้คำพูดและน้ำเสียงที่แสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ รวมทั้งมีการแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล และเมื่อถูกเซ้าซี้หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดนั้นๆ

3. การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัปดาห์รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น เดินขบวนต่อต้านยาเสพติด ประกวดคำขวัญการต่อต้านยาเสพติด จัดนิทรรศการ เป็นต้น

จากความหมายของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนแสดงถึงการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ 2) การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ และ 3) การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

2.3 การวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “ปฏิบัติเป็นประจำ” (6 คะแนน) ถึง “ไม่เคยปฏิบัติเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

ส่วนที่ 3 แนวการวิเคราะห์สาเหตุพฤติกรรมบุคคล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่บนฐานแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura. 1986) มาใช้ศึกษาและกำหนดตัวแปรที่ศึกษา เนื่องจากทฤษฎีปัญญาสังคมได้อธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้น ปัจจัยที่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ของนักเรียนนั้นเกิดจากอิทธิพลส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อม นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรย่อมได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่นักเรียนอาศัยหรือเข้าไปเกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการรับรู้ เจตคติ บุคลิกภาพของตัวนักเรียนเองด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับความเป็นพฤติกรรมศาสตร์ โดยกล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางจิตลักษณะ และปัจจัยทางสถานการณ์ทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ อันเนื่องมาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปัจจัยทางจิต หรือปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นอิทธิพลส่วนบุคคล (Personal) โดยจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพบตัวแปรเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

2. ปัจจัยทางสังคม หรือปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นอิทธิพลจากสภาพแวดล้อม (Environment) โดยจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพบตัวแปรเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

ส่วนที่ 4 ปัจจัยทางจิตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ปัจจัยทางจิตหรือปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดแต่จะมีพัฒนาการตามวัยและอายุเมื่อได้รับการเรียนรู้หรือเกิดประสบการณ์ทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและความเจริญของยุคสมัย โดยปัจจัยทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ครั้งนี้ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

4.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นลักษณะหนึ่งของการเป็นพลเมืองดี ทำให้บุคคลมีความพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคต สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ลักษณะมุ่ง

อนาคต เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ให้ความสำคัญกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คำนึงถึงผลดีผลเสียในเรื่องต่างๆ ต่อสู้อุปสรรคโดยใช้ความพยายามเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายในอนาคตที่ตั้งไว้ เป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคต แทนรางวัลเล็กน้อยที่จะได้รับในปัจจุบัน การตั้งใจอ่านหนังสือ เพื่อเข้าเรียนคณะที่ตนเองต้องการ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520: 35-38) และ 2) ลักษณะการควบคุมตน เป็นความสามารถในการยังยั้งพฤติกรรมของตนเอง พิจารณาความถูกต้องและผลของการกระทำที่จะเกิดขึ้น หลีกเลี่ยงการกระทำที่ผิดศีลธรรม แยกแยะความดีความชั่ว เตือนตนให้มีสติในทุกๆ การกระทำ และสามารถกระทำพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมาย ด้วยความอดทนและความพยายาม (จรรจา สุวรรณทัต; และคณะ. 2533: 20-23; อ้างอิงจาก สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระวชิรญาณวโรรส. 2520)

ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน ถือเป็นจิตลักษณะหนึ่งของบุคคล ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน คือ บุคคลมีความต้องการผลในอนาคตมากกว่าผลที่เป็นปัจจุบัน แล้วดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นลักษณะหนึ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ การที่บุคคลได้อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างๆ การได้พบเห็นพฤติกรรมของบุคคลอื่น สถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลเผชิญอยู่ก่อให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ แล้วนำไปปฏิบัติ เด็กและนักเรียนที่ได้รับการอบรมสั่งสอนจากโรงเรียน และจากครอบครัวที่ฝึกให้เด็กรู้จักความอดทน รู้จักควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนให้เหมาะสมเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้มีส่วนในการเสริมสร้างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนให้กับเด็ก คือถ้าสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสูงไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ บุคคลในสังคมสามารถคาดสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำพอสมควร แล้วบุคคลในสังคมนั้นก็จะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย (จีรพัฒน์ ศิริรักษ์. 2555: 56)

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง การที่นักเรียนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมยับยั้งพฤติกรรมตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่สำคัญกว่าในอนาคต

4.1.2 การวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

จากการวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ได้แก่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนขึ้น จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .64 ต่อมา ดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์ (2536) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความ

เชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .64 และมีผู้วิจัยหลายท่านได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของดวงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์ (2536) ไปใช้ ได้แก่ จีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) และมัญชลี เปี่ยมดี (2558) มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .79 และ .80 ตามลำดับ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของมัญชลี เปี่ยมดี (2558) ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แต่เนื่องจาก ไม่พบงานวิจัยระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยตรง จึงใช้พฤติกรรมสุขภาพที่คล้ายคลึงกันแทน เช่น พรธิภา นาคน้อย (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพโดยใช้โปรแกรมการมุ่งอนาคตและควบคุมตน จำนวน 30 คน พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกโปรแกรมการมุ่งอนาคตและควบคุมตน มีพฤติกรรมสุขภาพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกโปรแกรมการมุ่งอนาคตและควบคุมตน มีพฤติกรรมสุขภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกอบบุญ พึ่งประดิษฐ์ (2550) ได้ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของนักศึกษาโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ จำนวน 288 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพโดยรวม และด้านการหลีกเลี่ยงสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคม ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพได้ร้อยละ 28.2 นอกจากนี้ ใช้ทักษะชีวิตด้านการสื่อสารแทน เนื่องจากเป็นทักษะที่รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง ที่จะไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ งานวิจัยของปัทมา วรรณลักษณ์ (2550) ได้ศึกษาพัฒนาการทักษะชีวิตของนักเรียน ปวช. ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน จำนวน 600 คน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกัน มีทักษะชีวิตด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับต้นทุนชีวิต ซึ่งกล่าวถึงการมีวินัยในตนเองไม่ไปข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ วลัยกร สังฆบุตร (2555) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิต การควบคุมตน และลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 358 คน พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับต้นทุนชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยของทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 447 คน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งพฤติกรรมการป้องกันไม่ให้ตนเองสูบบุหรี่ได้นั้น ถือว่าเป็นการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ เพราะบุหรี่เป็นสิ่งที่ฟุ่มเฟือย เสียค่าใช้จ่าย และเสียสุขภาพไปอย่างเปล่าประโยชน์

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

4.2 เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

4.2.1 ความหมายของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

เจตคติ เป็นปัจจัยทางจิตที่เกิดขึ้นเป็นลำดับอาจจะแสดงออกให้เห็นเป็นพฤติกรรมออกมาภายนอกหรือไม่ก็ได้ ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2518: 3) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกมาอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใดๆ ซึ่งอาจเป็นไปทางดี ขัดแย้ง หรือเป็นกลางก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้นๆ เจตคติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประการ (มัญชลี เปี่ยมดี. 2558; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530) ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรู้คิด (Cognitive component) เป็นความเชื่อว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้สึกเชิงประเมินค่า 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) เป็นความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดประโยชน์หรือโทษ และ 3) องค์ประกอบด้านความพร้อมกระทำ (Action tendency component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงออกต่อสิ่งต่างๆ

นอกจากนี้ งามตา วนินทานนท์ (2535) ได้กล่าวว่าเจตคติ สามารถแบ่งออกได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) มีทิศทาง เป็นการประเมินค่า การรู้คิด ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำไปในด้านบวกหรือลบ ดีหรือเลว เช่น องค์ประกอบด้านการรู้คิด ก็จะมีทิศทางว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษเป็นอย่างไร ส่วนองค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นการบ่งบอกว่าสิ่งนั้นชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และองค์ประกอบด้านความพร้อมกระทำ เป็นการสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือทำ

ตาม เมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี และ 2) ปริมาณ เป็นความเข้มข้น ความรุนแรงของเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางบวกหรือลบ บุคคลอาจมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรง ในทางตรงกันข้ามอาจมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างบางเบา เจตคติของบุคคลจะมีความเข้มข้น หรือมีความรุนแรงมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือสิ่งเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกับตนเองมากน้อยเพียงใด

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เชิงประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์เพียงใด มีความรู้สึกชอบ พอใจต่อพฤติกรรมดังกล่าว ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ดังกล่าว

4.2.2 การวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษาการวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ นันทิชา ภาๆชา (2550) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 4 ระดับ จาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .81 นอกจากนี้ มีการวัดเจตคติใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ มัญชลี เปี่ยมดี (2558) ได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุข จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .74 เช่นเดียวกับทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555) ได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .88 และจีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) สร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมรับผิดชอบ จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .88

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่จากนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

4.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่และพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ นันทิชา ภาๆชา (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 235 คน พบว่า ทัศนคติในการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับอาทิตยา

โปณะทอง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย จำนวน 217 คน พบว่า เจตคติในการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เอื้อมพร พลอยประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 376 คน พบว่า เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเตือนใจ เทียนทอง (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่น จำนวน 546 คน พบว่า เจตคติต่อการส่งเสริมสุขภาพ ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นได้ร้อยละ 33

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ต่ำ

4.3 การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

4.3.1 ความหมายของการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้ประชาชนไทยนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต จะเห็นได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเป็นการเตรียมตัวที่จะรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมรับผลกระทำจากการเปลี่ยนแปลงนั้น (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547) การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมต้านทานยาเสพติด พฤติกรรมป้องกันการเสี่ยงเอดส์ เป็นต้น เกิดจากการที่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีจิตใจที่เข้มแข็ง หรืออาจเรียกว่า มีภูมิคุ้มกันภายในที่ดี ดังนั้น ภูมิคุ้มกันทางจิต จึงเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550)

การสร้างภูมิคุ้มกันทางจิต เป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริม มีการศึกษากันมาก โดยแมคไกวร์และอีกลีย์และไชยเคน ได้กล่าวถึงทฤษฎีการต้านทานการชักจูง (Inoculation theory) ซึ่งอธิบายในแนวการปลูกถ่ายเชื้อเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันเชื้อโรคชนิดนั้น การต้านทานการชักจูง สามารถกระทำได้โดยการให้ความรู้ ทักษะ และการสนับสนุน โดยให้บุคคลได้สร้างภูมิคุ้มกันโดยให้การโจมตีอย่างอ่อนเกี่ยวกับความเชื่อหรือความคิดในประเด็นที่สำคัญที่กระทบต่อความเชื่อหรือความคิดดั้งเดิมของตน เช่น โจมตีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการเสพสารติด เป็นต้น ทำให้บุคคลนั้นเกิดคำถามหรือข้อสงสัย

เกี่ยวกับคุณค่าและความรู้สึกเกี่ยวกับสารเสพติด บุคคลจึงต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาหักล้างการโจมตีนั้น ทำให้เป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ได้มากขึ้นเป็นลำดับ และเมื่อถูกโจมตีในเริ่มเดิมในปริมาณที่มากขึ้น บุคคลจะสามารถหาทางเอาชนะการโจมตีที่รุนแรงได้ง่ายขึ้น (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550; อ้างอิงจาก McGuire. 1969; Eagly; & Chaiken. 1993) นั่นคือ เมื่อนักเรียนมีภูมิคุ้มกันทางจิต จะช่วยให้นักเรียนสามารถป้องกันการสูบบุหรี่ เมื่อนักเรียนถูกเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่

งามตา วนินทานนท์ (2550) ได้ทำการประมวลเอกสารเพื่อคัดเลือกจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการมีภูมิคุ้มกันทางจิต โดยมีจิตลักษณะที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี สติสัมปชัญญะ ความชอบเสี่ยง และการจัดการกับความเครียด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การมองโลกในแง่ดี เป็นวิธีการคิดหรือความคาดหวังของบุคคลในการปรับตัวเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทายหรือเมื่อเกิดปัญหาในชีวิต หรือเมื่อเกิดอุปสรรคปัญหา โดยบุคคลที่มีการมองโลกในแง่ดี มักเป็นผู้ที่มี 1.1) ความคิดและความเชื่อด้านบวกเมื่อเกิดปัญหา เนื่องจากในยามที่ประสบปัญหา บุคคลมักมีความวิตกกังวล เครียด ซึมเศร้า จนอาจทำให้รู้สึกว่าปัญหาที่ประสบนั้นแก้ไม่ได้ แต่ผู้ที่มองโลกในแง่ดีมักเป็นผู้ที่มีความหวัง เห็นปัญหาเป็นเรื่องธรรมดาที่น่าจะมีทางออก และปัญหาที่เผชิญอยู่มีลักษณะชั่วคราว ไม่ลุกลามใหญ่โต (งามตา วนินทานนท์. 2550; อ้างอิงจาก Seligman. 1998) และ 1.2) มองอนาคตในทางที่ดี ผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะมีความคิดว่า ในอนาคตคงจะได้พบเจอกับสิ่งที่ดีในชีวิต ทำให้มีความหวังเชิงบวก มีสุขภาพจิตดี (งามตา วนินทานนท์. 2550; อ้างอิงจาก Carver; Scheier; & Weintraub. 1989)

2) สติสัมปชัญญะ เป็นความสามารถของมนุษย์ในการที่จะหยุดเพื่อพิจารณาประมวลข้อมูลรอบด้านเพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ดำรงชีวิตด้วยความไม่ประมาท ผู้ที่มีสติสัมปชัญญะมักเป็นผู้ที่มี 2.1) ไม่ค่อยขาดสติ มีสมาธิในการกระทำ รู้ตัวว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นรอบตัวบ้างและตนกำลังทำอะไรอยู่ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Goven; & Marsch. 2001) จึงมีความระมัดระวังตน และควบคุมสติได้ 2.2) มีการหลงลืมน้อย โดยผู้ที่มีสติสัมปชัญญะมักเป็นผู้ที่รู้ตัว มีความตระหนักเกี่ยวกับตนเองและสิ่งรอบข้าง (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Fenigstein; Scheier; & Buss. 1975) จึงมีความหลงลืมน้อย และ 2.3) ไม่ค่อยมีความหลงเชื่อที่ผิด มักเป็นผู้ที่รู้สาเหตุรู้ผล เพราะมีการหยุดเพื่อสำรวจตนเอง จึงมีการรับรู้ที่ถูกต้อง ทันต่อเหตุการณ์ และมีความรอบคอบ (พระราชวรมุนี. 2529: 803-805)

3) ความชอบเสี่ยง เป็นจิตลักษณะของมนุษย์ที่ชอบความท้าทาย สนุกตื่นเต้น โดยส่วนใหญ่มักเป็นสิ่งที่อันตรายหรือการยั่วยุจากสิ่งที่ไม่ดี ดังนั้นผู้ที่ชอบเสี่ยงมาก จึงเป็นคนที่ขาดภูมิคุ้มกันตน ผู้ที่ชอบเสี่ยงมาก เป็นผู้ที่มี 3.1) อยากทดลองสิ่งท้าทาย ทั้งๆ ที่อาจเป็นการขัดกับกฎระเบียบ เช่น

ทดลองขับขี่โลดโผน (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Dahlen; & White. 2006) 3.2) ไม่ค่อยตระหนักถึงผลเสียต่อตนเองและสังคม โดยคิดว่าการกระทำนั้นน่าจะเป็นประโยชน์มากกว่าโทษ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Gardner; & Steinberg. 2005) และ 3.3) ทำตามผู้อื่น เพื่อให้ยอมรับหรือตามความเคยชิน เช่น ยอมเสี่ยงมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่คำนึงถึงโรคเอดส์ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Bornovalova; et al. 2008)

4) การจัดการกับความเครียด ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของบุคคลที่แสดงถึงการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง คือ ความสามารถในการจัดการกับความเครียด (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Lazarus; & Folkman. 1984) โดยบุคคลที่มีความสามารถในการจัดการกับความเครียด มักเป็นผู้ที่มี 4.1) กล้าขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Clark; et al. 1995; House. 1981) เมื่อรู้ว่าตนเกิดความเครียด และ 4.2) มีแนวทางหรือกลยุทธ์ในการจัดการกับความเครียด ทั้งในเชิงความคิดและการกระทำ เช่น การปลอบใจตนเอง การนอนพักผ่อนให้มากขึ้น การออกกำลังกาย เป็นต้น (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. 2551; อ้างอิงจาก Compas; et al. 2001) โดยยึดหลักแนวทางการจัดการในทางที่ดีและเหมาะสม

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันทางจิต หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมทางการรู้คิด แรงจูงใจ และวุฒิภาวะสูงพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่ยั่วยุ (ที่มุ่งสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เจตคติ หรือพฤติกรรม) ด้วยจิตลักษณะที่แข็งแกร่งและความสามารถในการเตรียมตนเองในหลายด้าน

4.3.2 การวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

จากการศึกษาการวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ได้แก่ ดุจเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์ (2551) ได้สร้างแบบวัดจิตเอกภาคด้านการมีภูมิคุ้มกันทางจิตของนักเรียน ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและองค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ประกอบด้วย 1) แบบวัดการมองโลกในแง่ดี จำนวน 11 ข้อ 2) แบบวัดความชอบเสี่ยง จำนวน 11 ข้อ 3) แบบวัดสติสัมปชัญญะ จำนวน 11 ข้อ และ 4) แบบวัดการจัดการกับความเครียด จำนวน 15 ข้อ เมื่อนำแบบวัดทั้ง 4 แบบวัดมารวมกันด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบได้เป็นแบบวัดใหม่ เรียกว่า จิตเอกภาพด้านการมีภูมิคุ้มกันทางจิต จำนวน 45 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .65 และผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงเป็นแบบวัดที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพ โดยมีผู้วิจัยท่านอื่นๆ ได้แก่ วันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) และจีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) ได้นำแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิตมาใช้ (จำนวน

45 ข้อ และ 25 ข้อ ตามลำดับ) และมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .87 และ .90 ตามลำดับ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิตของจีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

4.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีภูมิคุ้มกันทางจิต เนื่องจากไม่พบว่ามีการศึกษาการมีภูมิคุ้มกันทางจิตกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยตรง จึงได้ใช้พฤติกรรมเชิงบวกอื่นๆ แทน ได้แก่ อรพินทร์ ชูชม, สุภาพร ธนะชานันท์ และทัศนา ทองภักดี (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน จำนวน 800 คน พบว่า ภูมิคุ้มกันทางจิตมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าเบต้า .96) โดยภูมิคุ้มกันทางจิต ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายคุณภาพของเยาวชนได้ร้อยละ 92.4 และภูมิคุ้มกันทางจิตมีอิทธิพลทางตรงต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าเบต้า .47) โดยภูมิคุ้มกันทางจิต ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 67.3 นอกจากนี้ จีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) ได้ศึกษาลักษณะสถานการณ์ในโรงเรียน ครอบครัว และจิตพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 602 คน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง จะมีพฤติกรรมการพัฒนาตนเองด้านการเรียนและพฤติกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายพฤติกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนได้ร้อยละ 51.5 (ค่าเบต้า .11)

งานวิจัยของวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา จำนวน 597 คน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย กลุ่มผลการเรียนต่ำ และกลุ่มจำนวนเวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตปานกลาง

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การมีภูมิคุ้มกันทางจิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำ และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ

ส่วนที่ 5 ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ปัจจัยทางสังคมหรือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอยู่รอบตัวบุคคลและบุคคลมีการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่ในโลกใบนี้ได้ ตามการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของยุคสมัย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงด้านการส่งเสริมให้เกิดการป้องกันการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง โดยปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ครั้งนี้ ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การสนับสนุนทางสังคม

5.1.1 ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม เป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Supportive transaction) ในการมีปฏิสัมพันธ์แต่ละครั้ง บุคคลสามารถเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้การสนับสนุนทางสังคม โดยการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับนั้นมาจากอดีตหรือประสบการณ์ ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Pierce; et al. 1996) ส่วนศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532) ได้สรุปว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การรับรู้ถึงแหล่งบุคคลที่จะให้ความช่วยเหลือด้านอารมณ์ เช่น ความรัก ความเห็นใจ ความเอื้ออาทร การยอมรับจากกลุ่ม หรือด้านข้อมูลข่าวสาร และการช่วยเหลืออื่นๆ และดุจเดือน พันธุมนาวิน (Bhanthumnavin. 2000) ได้รวบรวมและสรุปนิยามปฏิบัติการของการสนับสนุนทางสังคมว่าหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนในสถานการณ์หนึ่งๆ โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมมักจะให้การสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (Emotional support) เช่น การปลอบโยน การให้ความเป็นห่วงเป็นใย ความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ หรือการยอมรับ เป็นต้น 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational support) เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล-ลงโทษ การกล่าวติชม เป็นต้น และ 3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากร งบประมาณ และแรงงาน (Material support) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่กับนักเรียนระดับประถมศึกษา

ตอนปลาย บุคคลที่จะเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ บิดามารดา เพื่อน และครู เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งต้องได้รับการดูแลจากผู้ปกครอง และเป็นวัยที่กำลังเข้าสู่โรงเรียน ดังนั้น เพื่อนและครู จะมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก และการที่นักเรียนจะสามารถมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ ก็ต้องได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จากทั้งผู้ปกครอง เพื่อนและครู เป็นต้น

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าได้รับความช่วยเหลือจากบิดามารดา เพื่อน และครู เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงและป้องกันการสูบบุหรี่ได้ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ เป็นการแสดงความรักความเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การให้ความรู้สึกไว้วางใจ และการกระตุ้นตักเตือน 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ความรู้ ข่าวสาร ข้อเท็จจริง การแนะนำหรือการให้ข้อมูลย้อนกลับในเรื่องต่างๆ รวมถึงวิธีการป้องกันตนเอง และ 3) ด้านวัตถุสิ่งของ เป็นการจัดหาและช่วยเหลือโดยตรงในด้านวัตถุ สิ่งของ และบริการในเรื่องต่างๆ

5.1.2 การวัดการสนับสนุนทางสังคม

จากการศึกษาการวัดการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ รชานนท์ ง่วนใจรัก (2552) ได้สร้างแบบวัดการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง แบบวัดการได้รับแรงสนับสนุนจากครู และการได้รับแรงสนับสนุนจากเพื่อน แบบวัดละ 9 ข้อ รวมเป็นจำนวน 27 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ จาก “ได้รับเป็นประจำ” ถึง “ไม่ได้รับ” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .71, .76 และ .70 ตามลำดับ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมตามนิยามปฏิบัติการโดยใช้แนวคำถามจากแบบวัดการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ของรชานนท์ ง่วนใจรัก (2552) โดยมุ่งวัดใน 3 ด้านได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุสิ่งของ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ นันทิชา ภาชา (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 235 คน พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อต่างๆ เพื่อน ครู และผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของรชานนท์ ง่วนใจรัก (2552) ได้ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 94 คน พบว่า การได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติตัวในการป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอาทิตยา โปณะทอง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย จำนวน 217 คน พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ บิดามารดา อาจารย์ และเพื่อน มีความพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่ อภินันท์ ปัญญานุภาพ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย จำนวน 388 คน พบว่า แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นปัจจัยที่ร่วมกันกับความเชื่อในความสามารถของตนเอง สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ร้อยละ 68.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ศุภร ชินเกตุ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 374 คน พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา ร่วมกันกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดได้ร้อยละ 32.8

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

5.2 การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

5.2.1 ความหมายของการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปรับพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์หรือการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยแบนดูราได้ให้ความหมายของกระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนอันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมของผู้อื่น และพฤติกรรมนั้นๆ จะชี้นำพฤติกรรมของเขาให้เปลี่ยนไป ซึ่งการเสริมแรงและการสังเกตตัวแบบเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลมากที่สุด (สุรชัย รุ่งเรืองกุลวนิช. 2558; อ้างอิงจาก Bandura. 1977: 22-23)

หลักการเรียนรู้ทางสังคมเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของคนเราส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกตตัวแบบ แล้วลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบเฉพาะที่ตัวแบบได้รับการเสริมแรงเป็นรางวัล โดยไม่จำเป็นที่จะต้องทำตามแบบในทันที แต่อาจจะเก็บจำไว้ไปคิดหรือทำตามทีหลัง การเรียนรู้แบบนี้จะแฝงอยู่ในความคิดก่อนที่จะแสดงออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้

คือ ความสนิทสนมคุ้นเคยเป็นหลัก ผู้เลียนแบบจะให้ความสนใจต่อผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับน้อยหรือมาก และอีกตัวแปร คือ ผลตอบแทนที่ตัวแบบได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกไปแล้วว่าตัวแบบได้รับผลตอบแทนอย่างไร ก่อนที่ผู้เลียนแบบจะตัดสินใจเลือกเลียนแบบ (สุมิตตรา เจิมพันธ์. 2545: 24-25) ซึ่งการเรียนรู้นี้ อธิบายได้ด้วยทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) แบนดูรามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงซึ่งต้องอาศัยการลองผิดลองถูก นอกจากจะสูญเสียเวลาแล้วยังอาจมีอันตรายได้ในบางพฤติกรรม ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน คนส่วนมากรับรู้เรื่องราวต่างๆ ของสังคมโดยผ่านทางสื่อแทบทั้งสิ้น ตัวแบบแบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1) ตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (Live model) คือตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง และ 2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) เป็นตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือ เป็นต้น การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบนี้ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ดังนี้ 1) กระบวนการตั้งใจ (Attentional process) บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกตหากเขาไม่มีความตั้งใจและรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก ตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจและสังเกตนั้น ต้องมีลักษณะเด่นชัดเป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก 2) กระบวนการเก็บจำ (Retention process) บุคคลไม่ได้รับอิทธิพลมากนักจากตัวแบบหากเขาไม่สามารถจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะแปลงข้อมูลของตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์ และจัดโครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น 3) กระบวนการการกระทำ (Production process) เป็นกระบวนการที่สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำได้นั้นมากระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง และ 4) กระบวนการจูงใจ (Motivational process) การที่บุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับการจูงใจ การที่ผู้เลียนแบบสามารถเลียนแบบจากตัวแบบได้ ทำให้เกิดความรู้สึกพอใจและเป็นการได้ชื่นชมตัวแบบไปด้วย ทำให้เหมือนได้การเสริมแรงทางบวกและเมื่อสำเร็จจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองหรือเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 49; อ้างอิงจาก Bandura. 1986)

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการเห็นตัวแบบ ซึ่งเป็นตัวแบบจากเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และสื่อต่างๆ ในการหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่

5.2.2 การวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษาการวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ ปราณี จ้อยรอด (2552) ได้สร้างแบบวัดการได้รับตัวแบบจากครอบครัว จำนวน 8 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .80 แบบวัดการได้รับตัวแบบจากเพื่อน จำนวน 7 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบ

สัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .54 และแบบวัดการได้รับตัวแบบจากครู จำนวน 9 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .69 มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ส่วนเตือนใจ เทียนทอง (2546) ได้สร้างแบบวัดการเป็นตัวแบบด้านสุขภาพจากพ่อแม่ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการรับรู้การเป็นตัวแบบด้านสุขภาพจากพ่อแม่ จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .82 และธรีรัตน์ เชมนะสิริ (2554) ได้สร้างแบบวัดการเห็นตัวแบบบิดามารดาด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .89 แบบวัดการเห็นตัวแบบเพื่อนด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .95 และแบบวัดการเห็นตัวแบบจากสื่อด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติด จำนวน 10 ข้อ มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .93 มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 3 ระดับ จาก “จริง” “ไม่แน่ใจ” และ “ไม่จริงเลย”

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้แนวคำถามของเตือนใจ เทียนทอง (2546) และธรีรัตน์ เชมนะสิริ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่แบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่กับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ จุรีย์ อุสาหะและคณะ (2558) ได้ศึกษาการสังเคราะห์อภิมานงานวิจัย ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย จำนวน 18 บทความ พบว่า การมีตัวแบบที่ดีจากบิดามารดา บุคคลในครอบครัว ครู และบุคคลที่มีชื่อเสียง มีผลในเชิงการป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพอื่นๆ ได้แก่ เกษณี โคกตาทอง และอุทัยวรรณ โคกตาทอง (2556) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ของวัยรุ่น จำนวน 400 คน พบว่า แรงบันดาลใจในการป้องกันตนเองมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าอิทธิพล .41) โดยแรงบันดาลใจในการป้องกันตนเอง เป็นพลังอำนาจที่เกิดขึ้นจากการกระตุ้นโดยมีบุคคลเป็นแบบอย่าง เช่นเดียวกับเตือนใจ เทียนทอง (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่น จำนวน 546 คน พบว่า ตัวแบบด้านสุขภาพจากพ่อแม่ร่วมกันกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นได้ร้อยละ 33

งานวิจัยของธีรัตน์ เชมนะสิริ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในเยาวชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย จำนวน 405 คน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์การเห็นตัวแบบบิดามารดาด้านการใช้สารเสพติดมาก และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ จะมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายในลักษณะอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่ำ และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ

5.3 การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

5.3.1 ความหมายของการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

การควบคุม เป็นวิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิก การควบคุมเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สมาชิกประพฤติตนอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544: 49) การควบคุมที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความวิตกกังวล ความโกรธ โดยแสดงออกแตกต่างกันในแต่ละคน อาจอยู่ในรูปของปัญหาพฤติกรรม เช่น ติดยาเสพติด หรือก้าวร้าว เพื่อบดบังความรู้สึกเจ็บปวดที่ตนเองมี หรืออาจมีปัญหาทางอารมณ์ เช่น เศร้า กังวล หรือมีความคิดอยากตาย เป็นต้น ครอบครัวที่ควบคุมมากเกินไป มีสาเหตุจากการที่พ่อแม่มีความวิตกกังวลในพฤติกรรมของลูก พ่อแม่มักคิดว่าพฤติกรรมที่ลูกแสดงออกมานั้นไม่ถูกต้อง เป็นการขาดการนับถือพ่อแม่ ไม่มีน้ำใจต่อครอบครัวและพยายามมีอำนาจเหนือคนในครอบครัว พ่อแม่จึงตอบสนองด้วยการควบคุมลูกอย่างเข้มงวด แต่ยิ่งควบคุมมากเท่าไร ก็จะหนีจากการควบคุมมากเท่านั้นโดยการต่อต้าน ท้าทาย และทำในสิ่งที่ตรงข้ามกับที่พ่อแม่ต้องการ ส่วนครอบครัวที่ควบคุมน้อยเกินไป มีสาเหตุมาจากการที่พ่อแม่มีความวิตกกังวลในวิธีการที่ตนเองควบคุมลูก เช่น รู้สึกผิดถ้าต้องลงโทษลูก กลัวว่าจะทำให้ลูกอึดอัดถ้ายุ่งกับลูกมากเกินไป หรือกลัวว่าจะก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ไม่ได้จึงไม่ได้ควบคุมพฤติกรรม และปล่อยให้ทำอะไรก็ได้ตามใจชอบ พ่อแม่บางคนคิดว่าลูกกำลังช่วยตนเองได้ดี และสามารถก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ได้โดยไม่ต้องมีใครมาดูแลช่วยเหลือแต่ยิ่งปล่อยลูกมากเท่าใด ลูกจะพยายามทำให้พ่อแม่มาใกล้ชิดสนใจโดยการมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากเท่านั้น และบางครั้งอาจใช้วิธีการที่อาจเป็นอันตราย เช่น การพยายามทำร้ายร่างกาย การใช้ยาเสพติด เป็นต้น (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544: 202-207) ดังนั้น จึงควรมีการควบคุมพฤติกรรมของลูกอย่าง

เหมาะสม เช่น มีการออกคำสั่งที่เป็นกฎระเบียบ การแนะนำ ซักถามบ้างบางโอกาส อันเป็นการควบคุมที่ให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกอยากที่จะร่วมมือและปฏิบัติตามกฎ สอดคล้องกับนิภาวรรณ หมีทอง (2551) กล่าวว่า การควบคุมของบิดามารดา หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อนักศึกษาในลักษณะการออกคำสั่ง การแนะนำ การติดตาม ซักถามการเป็นแบบอย่างในเรื่องต่างๆ เช่น การคบเพื่อน การใช้จ่าย การใช้เวลาว่าง การปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในบ้าน การสูบบุหรี่

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของผู้ปกครองในลักษณะของการออกคำสั่ง การแนะนำ การติดตาม การซักถาม และการตั้งกฎระเบียบเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

5.3.2 การวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

จากการศึกษาการวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ได้แก่ นิภาวรรณ หมีทอง (2551) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมของบิดามารดา มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ที่มีต่อการปฏิบัติของบิดามารดาในลักษณะของการออกคำสั่ง การแนะนำ ติดตาม ซักถามในเรื่องต่างๆ จำนวน 8 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จาก “จริงมากที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .74 และวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ได้สร้างแบบวัดการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครอง มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการรับรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครอง จำนวน 22 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .86

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยใช้แนวคำถามของนิภาวรรณ หมีทอง (2551) และวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

5.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ได้แก่ ชลพิชา ศิริสมบัติ (2547) ได้ศึกษาการรับรู้พัฒนกิจของครอบครัว พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 367 คน พบว่า การรับรู้พัฒนกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการรับรู้พัฒนกิจของครอบครัว คือบิดามารดาได้ปฏิบัติด้านสื่อสารและ

สัมพันธภาพ อบรมบทบาทหน้าที่ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพ แม้จะไม่ได้ควบคุมการสูบบุหรี่โดยตรง แต่เป็นการดูแลควบคุมบุตรของบิดามารดา ส่วนนิภาวรรณ หมีทอง (2551) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาอาชีวศึกษาหญิง จำนวน 400 คน พบว่า การควบคุมของบิดามารดาของกลุ่มที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลทำนายพฤติกรรม พบว่า นักศึกษาที่มีการควบคุมของบิดามารดาน้อย ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในทางกลับกัน นักศึกษาที่มีการควบคุมของบิดามารดาสูง ส่วนใหญ่จะไม่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยการศึกษาพฤติกรรมทางบวกอื่นๆ ได้แก่ วันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา จำนวน 597 คน พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครองสูง จะมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย และพฤติกรรมสนับสนุนเพื่อนให้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครอง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ได้ร้อยละ 31.1 (ค่าเบต้า .16) และสามารถทำนายพฤติกรรมสนับสนุนเพื่อนให้ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยได้ร้อยละ 42.4 (ค่าเบต้า .30)

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ

ส่วนที่ 6 ลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาลักษณะชีวสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะชีวสังคมกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนี้

6.1 เพศกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศและพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ ณัฏฐินี จันทร์ก้อน (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 370 คน พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ เอื้อมพร พลอยประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 376 คน พบว่า เพศต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และศุภร ชินเกตุ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียน ปวช. จำนวน 374 คน พบว่า เพศต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พบว่า เพศเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า เพศน่าจะผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

6.2 ระดับชั้นเรียนกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นเรียนและพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ เอื้อมพร พลอยประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 376 คน พบว่า ระดับชั้นปีต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ใช้ทักษะชีวิตด้านการสื่อสารแทน เนื่องจากเป็นทักษะที่รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง ที่จะไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ งานวิจัยของปัทมา วรรณลักษณ์ (2550) ได้ศึกษาพัฒนาการทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกัน จำนวน 600 คน พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีทักษะชีวิตด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พบว่า ระดับชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า ระดับชั้นเรียนน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

6.3 สถานะในครอบครัวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานะในครอบครัวและพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ สิริมา สมศรี (2545) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักเรียน ม.3 จำนวน 600 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มปกติมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดโดยใช้ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองดีกว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีเกณฑ์ระบุว่าเป็นครอบครัวแตกแยก นั่นคือ สัมพันธภาพภายในครอบครัวไม่ราบรื่น และประภาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติด

ของนักเรียน ม.ปลาย จำนวน 812 คน พบว่า นักเรียนที่มีสถานะในครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยข้างต้น พบว่า สถานะในครอบครัวเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่า สถานะในครอบครัวน่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ส่วนที่ 7 นิยามปฏิบัติการ

กลุ่มตัวแปรตาม

พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนแสดงถึงการป้องกันการสูบบุหรี่ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. **การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนจะต้องรู้จักระมัดระวังในตัวบุคคล เช่น หลีกเลี่ยงไม่ไปใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลที่สูบบุหรี่ด้วย หรือสถานการณ์ที่อาจนำพาไปสู่การสูบบุหรี่

2. **การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนจะต้องใช้คำพูดและน้ำเสียงที่แสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ รวมทั้งมีการแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล และเมื่อถูกเซ้าซี้หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดนั้นๆ

3. **การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่** หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่นักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัปดาห์รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น เดินขบวนต่อต้านยาเสพติด ประกวดคำขวัญการต่อต้านยาเสพติด จัดนิทรรศการ เป็นต้น

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “ปฏิบัติเป็นประจำ” (6 คะแนน) ถึง “ไม่เคยปฏิบัติเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยทางจิต

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง การที่นักเรียนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมยับยั้งพฤติกรรมตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่สำคัญกว่าในอนาคต

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของมัญชลี เปี่ยมดี (2558) ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ

จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เชิงประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์เพียงใด มีความรู้สึกชอบ พอใจต่อพฤติกรรมดังกล่าว ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ดังกล่าว

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่จากนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

การมีภูมิคุ้มกันทางจิต หมายถึง การที่นักเรียนมีความพร้อมทางการรู้คิด แรงจูงใจ และวุฒิภาวะสูงพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่ยั่วยุ (ที่มุ่งสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เจตคติ หรือพฤติกรรม) ด้วยจิตลักษณะที่แข็งแกร่งและความสามารถในการเตรียมตนเองในหลายด้าน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิตของจีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่าได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง เพื่อน และครู เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงและป้องกันการสูบบุหรี่ได้ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านอารมณ์ เป็นการแสดงความรัก การดูแลเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การให้ความรู้สึกเชื่อมั่นและไว้วางใจ และการกระตุ้นตักเตือน 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ความรู้ ข่าวสาร ข้อเท็จจริง การแนะนำหรือการให้ข้อมูลย้อนกลับในเรื่องต่างๆ รวมถึงวิธีการป้องกันตนเอง และ 3) ด้านวัตถุสิ่งของ เป็นการจัดหาและช่วยเหลือโดยตรงในด้านวัตถุ สิ่งของ และบริการในเรื่องต่างๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมตามนิยามปฏิบัติการ โดยใช้แนวคำถามจากแบบวัดการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อนของรชานนท์ ง่วนใจรัก (2552) โดยมุ่งวัดใน 3 ด้านได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุสิ่งของ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6

คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการเห็นตัวแบบ ซึ่งเป็นตัวแบบจากเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และสื่อต่างๆ ในการหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้แนวคำถามของเตือนใจ เทียนทอง (2546) และธีรัตน์ เชมนะสิริ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของผู้ปกครองในลักษณะของการออกคำสั่ง การแนะนำ การติดตาม และการซักถามเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยใช้แนวคำถามของนิภาวรรณ หมีทอง (2551) และวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ข้อคำถามเป็นข้อความประโยคบอกเล่า แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) นักเรียนที่ตอบได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้ที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่ตอบได้คะแนนต่ำกว่า

ลักษณะชีวสังคมของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาตัวแปรลักษณะชีวสังคมของนักเรียน ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว

เพศ หมายถึง เพศของนักเรียน ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษา ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

สถานะในครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้สถานะในครอบครัว มีทั้งรักใคร่และช่วยเหลือกันดี และไม่ราบรื่นหรือไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ส่วนที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) กล่าวว่า การเกิดพฤติกรรมนั้นมีผลมาจากปัจจัยทางจิตหรือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต และปัจจัยทางสังคมหรือปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

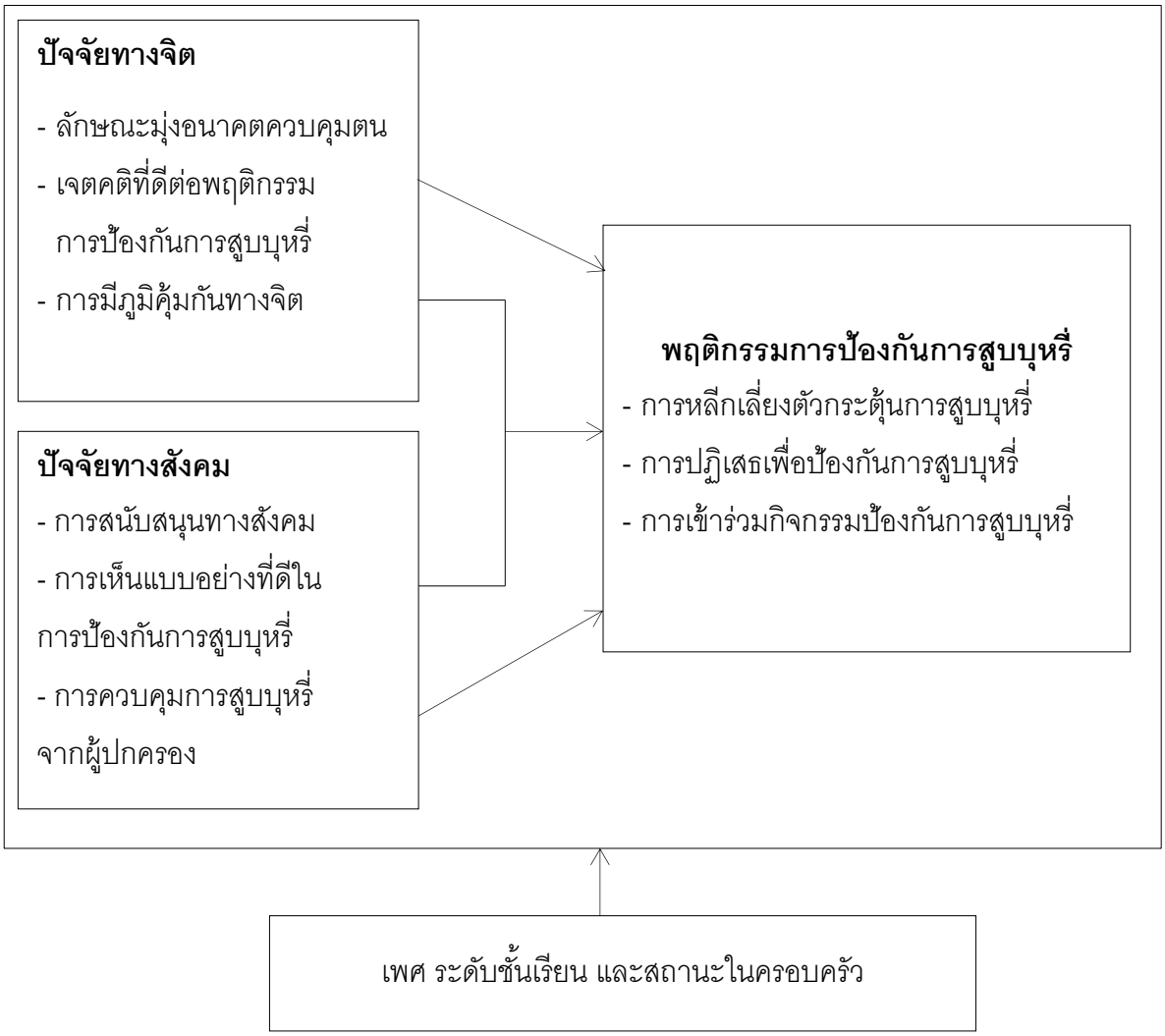

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ส่วนที่ 9 สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน

4. กลุ่มปัจจัยทางจิต (ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) และกลุ่มปัจจัยทางสังคม (ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational-comparative study) เป็นการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในชั้นปีที่ 4-6 จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน มีจำนวน 20,896 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. 2560: ออนไลน์) และโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 430 โรงเรียน มีจำนวน 105,651 คน (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2560: ออนไลน์) จึงมีจำนวนทั้งหมด 126,547 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนของประชากรเป้าหมายได้ โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของยามาเน่ (Yamane. 1973) ซึ่งพบว่า ประชากรที่ทำการศึกษามีจำนวนรวมทั้งหมด 126,547 คน ดังนั้น จึงควรมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 และเพื่อเป็นการป้องกันการสูญหายของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและให้มีความเพียงพอของข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น และในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจึงกำหนดขนาดเป็น 400 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2560 ใน เขตกรุงเทพมหานคร ได้มาจากวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยมีรายละเอียดของการเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1: ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) ผู้วิจัยทำการแบ่งกลุ่มโดยจำแนกตามสังกัดของโรงเรียนรัฐบาล โดยในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาในกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก และสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 2 สังกัด จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดม่วง โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม และโรงเรียนวัดช่องนนทรี

ขั้นที่ 2: ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยทำการเลือกนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในชั้นปีที่ 4-6 จากโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ข้างต้น ดังนั้น แต่ละโรงเรียน จะได้จำนวนนักเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	**จำนวนคน**
โรงเรียนอนุบาลวัดปรินายก	*104*
โรงเรียนวัดม่วง	100
โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม	*99*
โรงเรียนวัดช่องนนทรี	*97*
รวม	**400**

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา เพื่อกำหนดเป็นนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปร

2. สร้างแบบสอบถามจากนิยามปฏิบัติการในแต่ละตัวแปร และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการจะวัดทั้งด้านพฤติกรรมศาสตร์และด้านสุขภาพ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบวัดแต่ละฉบับ พบว่า มีแบบวัดสามารถวัดได้ถูกต้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่จะวัดและครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการภาษาและสำนวนถ้อยคำของข้อความมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง โดยตัวแปรต่างๆ จะถูกพิจารณาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 เป็นเกณฑ์ และปรับปรุงข้อคำถามให้มีเหมาะสมถูกต้องก่อนนำไปใช้

3. นำแบบวัดแต่ละฉบับที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดฉบับนั้น (Item-total correlation) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคณะ. 2551: 359) แต่เพื่อให้แบบวัดมีเนื้อหาครอบคลุมและครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ จึงต้องคงข้อคำถามบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกน้อยกว่า .20 และปรับปรุงเนื้อหาให้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัด

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นชนิดสอดคล้องภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือวัดประเภทมาตรประมาณค่า (Summated Rating Scale) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 9 ตอน คือ กลุ่มตัวแปรตาม จำนวน 3 ตอน (ได้แก่ แบบวัดการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ แบบวัดการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ และแบบวัดการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่) กลุ่มตัวแปรปัจจัยทางจิต จำนวน 3 ตอน (ได้แก่ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) กลุ่มตัวแปรปัจจัยทางสังคม จำนวน 3 ตอน (ได้แก่ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง) รวมทั้งมีแบบสอบถามชีวสังคมของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวแปรตาม

แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ 3 ด้าน ได้แก่

1. **แบบวัดการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่** เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการกระทำที่นักเรียนจะต้องรู้จักระมัดระวังในตัวบุคคล เช่น หลีกเลี่ยงไม่ไปใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลที่สูบบุหรี่ด้วย หรือสถานการณ์ที่อาจนำพาไปสู่การสูบบุหรี่ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก "ปฏิบัติเป็นประจำ" (6 คะแนน) ถึง "ไม่เคยปฏิบัติเลย" (1 คะแนน) จำนวน 3 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 3-18 คะแนน

ตัวอย่างแบบวัดการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

(0) เมื่อฉันเห็นเพื่อนสนิทสูบบุหรี่ ฉันจะเดินเลี่ยงไปทางอื่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

2. **แบบวัดการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่** เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการกระทำที่นักเรียนจะต้องใช้คำพูดและน้ำเสียงที่แสดงความตั้งใจอย่างชัดเจนที่จะขอปฏิเสธ รวมทั้งมีการแสดงความรู้สึกประกอบเหตุผล และเมื่อถูกเซ้าซี้หรือสบประมาท ไม่ควรหวั่นไหวไปกับคำพูดนั้นๆ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “ปฏิบัติเป็นประจำ” (6 คะแนน) ถึง “ไม่เคยปฏิบัติเลย” (1 คะแนน) จำนวน 5 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 5-30 คะแนน

ตัวอย่างแบบวัดการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

(0) เมื่อเพื่อนยื่นบุหรี่ให้ลองสูบ ฉันจะปฏิเสธทันที

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

3. **การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่** เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณการกระทำที่นักเรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัปดาห์รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น เดินขบวนต่อต้านยาเสพติด ประกวดคำขวัญการต่อต้านยาเสพติด จัดนิทรรศการ เป็นต้น มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “ปฏิบัติเป็นประจำ” (6 คะแนน) ถึง “ไม่เคยปฏิบัติเลย” (1 คะแนน) จำนวน 5 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 5-30 คะแนน

ตัวอย่างแบบวัดการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

(0) ฉันจัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

เกณฑ์การให้คะแนน โดยข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 คะแนน ถึง 1 คะแนน จากคำตอบ “ปฏิบัติมากที่สุด” ถึง “ไม่ปฏิบัติเลย” ตามลำดับ แต่ถ้าข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

โดยภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .34 ถึง .75 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .88

กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยทางจิต ประกอบด้วย 3 แบบวัด ได้แก่

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนของมัญชลี เปี่ยมดี (2558) มีเนื้อหาเกี่ยวกับปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมยับยั้งพฤติกรรมตนเองให้รู้จักอดได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่สำคัญกว่าในอนาคต มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 9 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 9-54 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .28 ถึง .59 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .77

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

(0) ฉันจะไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่มีเงินใช้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่จากนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่นักเรียนมีความรู้เชิงประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์เพียงใด มีความรู้สึกชอบ พอใจต่อพฤติกรรมดังกล่าว ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ดังกล่าว มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 15 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 15-90 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .31 ถึง .74 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .86

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

(0) ฉันคิดว่าการสูบบุหรี่ จะทำให้คนอื่นมองไม่ดี

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิตของจีรพัฒน์ ศิริรักษ์ (2555) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่นักเรียนมีความพร้อมทางด้านการรู้คิด แรงจูงใจ และวุฒิภาวะสูงพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ที่ยั่วยุ (ที่มุ่งสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เจตคติ หรือพฤติกรรม) ด้วยจิตลักษณะที่แข็งแกร่งและความสามารถในการเตรียมตนเองในหลายด้าน มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 19 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 19-114 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .23 ถึง .59 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .82

ตัวอย่างแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

(0) ฉันพยายามคิดในทางที่ดีไว้ก่อนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

กลุ่มตัวแปรอิสระที่เป็นปัจจัยทางสังคม

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมตามนิยามปฏิบัติการ โดยใช้แนวคำถามจากแบบวัดการได้รับแรงสนับสนุนจากผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ของรชานนท์ ง่วนใจรัก (2552) มีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่นักเรียนรับรู้ว่าได้รับความช่วยเหลือจากบิดามารดา เพื่อน และครู เพื่อช่วยให้หลีกเลี่ยงและป้องกันการสูบบุหรี่ได้ ใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุสิ่งของ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 17 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 17-102 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .35 ถึง .73 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .89

ตัวอย่างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

(0) ผู้ปกครองได้พูดให้กำลังใจเมื่อนักเรียนปฏิเสธการสูบบุหรี่จากเพื่อนได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้แนวคำถามของเตือนใจ เทียนทอง (2546) และธีรัตน์ เชมนะสิริ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่นักเรียนได้รับการเห็นตัวแบบ ซึ่งเป็นตัวแบบจากเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และสื่อต่างๆ ในการหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากการสูบบุหรี่ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 10 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 10-60 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .30 ถึง .62 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .75

ตัวอย่างแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

(0) เพื่อนของฉันพูดอยู่เสมอว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ถือว่าเชย

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

แบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยใช้แนวคำถามของนิภาวรรณ หมีทอง (2551) และวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) มาทำการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของผู้ปกครองในลักษณะของการออกคำสั่ง การแนะนำ การติดตาม และการซักถามเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” (6 คะแนน) ถึง “ไม่จริงเลย” (1 คะแนน) จำนวน 7 ข้อ มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 7-42 คะแนน ภายหลังการหาคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบวัดนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .39 ถึง .63 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟ่าเท่ากับ .80

ตัวอย่างแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

(0) ผู้ปกครองเคยบอกฉันถึงโทษของการสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน โดยข้อความทางบวก ผู้ตอบจะได้คะแนน 6 คะแนน ถึง 1 คะแนน จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ แต่ถ้าข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

แบบสอบถามลักษณะชีวสังคมของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาความแตกต่างของลักษณะชีวสังคมของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามที่สอบถามข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือเอกสารขอเข้าพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ติดต่อกับทางโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบวัด และจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดในระยะที่กำหนด โดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการของแต่ละโรงเรียนที่ใช้เป็นสถานที่เก็บข้อมูลเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยได้ทำการจัดเตรียมแบบวัดให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

4. นำแบบวัดไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงความมุ่งหมายของการวิจัย และรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทราบ เพื่อแจกแบบวัดไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการและนัดหมายระยะเวลา

5. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตามสัดส่วนที่กำหนด จึงได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยและความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบคุณลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลตัวแปร

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way analysis of variance) โดยเมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ (Scheffe) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1-3

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้นำโครงร่างปริญญานิพนธ์เสนอต่อคณะกรรมการในการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ระดับบัณฑิตศึกษาผ่านสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย โดยหมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-267/60E มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยจึงจะดำเนินการนำหนังสือแนบเพื่อขอเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยได้เข้าพบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบพร้อมทั้งชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่าง ว่าการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจด้วยตนเอง และแจ้งให้ทราบว่าเมื่อเข้าร่วมการวิจัยแล้ว หากกลุ่มตัวอย่างต้องการออกจากการวิจัย สามารถกระทำได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะไม่มีการระบุชื่อ หรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลดังกล่าวนำไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกัน และ 2) เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางจิต ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ส่วนปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว

ในบทนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรทางจิตกับกลุ่มตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way analysis of variance) เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ (Scheffe) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3

ตอนที่ 3 การค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ก่อนที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วน ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

R^2 แทน ค่าอำนาจในการทำนาย

β แทน สัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 400 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชีวสังคม โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะชีวสังคม

ลักษณะชีวสังคม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	174	43.5
	หญิง	226	56.5
ระดับชั้นเรียน			
	ประถมศึกษาปีที่ 4	199	49.8
	ประถมศึกษาปีที่ 5	122	30.5
	ประถมศึกษาปีที่ 6	79	19.8
สถานะในครอบครัว			
	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	80.5
	บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือหย่าร้างกัน	78	19.5
รวมทั้งหมด		400	100.00

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และส่วนใหญ่นักเรียนมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 และนักเรียนมีบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5

ตาราง 4 พิสัย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนข้อ	ช่วงคะแนนพิสัย	$\bar{X}$	SD
พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม	13	28.00-78.00	63.77	9.52
- การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่	3	3.00-18.00	14.61	3.45
- การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	5	8.00-30.00	25.75	4.65
- การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	5	7.00-30.00	23.42	4.42
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	9	19.00-54.00	40.57	6.85
เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่	15	38.00-84.00	71.27	7.42
การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	19	53.00-112.00	80.61	11.12
การสนับสนุนทางสังคม	17	27.00-102.00	79.61	13.17
การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่	10	20.00-60.00	50.05	7.51
การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	7	12.00-42.00	34.75	6.09

จากตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.52 โดยพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.45 2) การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.65 3) การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.42 ส่วนตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.85 เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 71.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.42 การมีภูมิคุ้มกันทางจิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.12 การสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.17 การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.51 และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.09

ตอนที่ 2 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรทางจิตกับกลุ่มตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way analysis of variance) **เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ่** (Scheffe) **เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่** 1-3

2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

2.1.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	6.497*	54.510**	<1	14.6
2. เพศชาย	174	10.983**	26.009**	1.006	20.3
3. เพศหญิง	226	<1	27.754**	<1	12.1
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	6.717*	17.620**	<1	12.3
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	18.453**	2.363	15.5
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	23.409**	<1	33.4
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	2.378*	39.121**	<1	12.3
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	8.464**	15.430**	<1	29.3

*p<.05, **p<.01

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 64.48	ต่ำ = 62.19
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.66	ต่ำ = 60.02
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 65.14	ต่ำ = 60.82
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.31	ต่ำ = 59.65
3. เพศหญิง	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.95	ต่ำ = 60.46
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 65.15	ต่ำ = 61.47
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.30	ต่ำ = 60.32
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.57	ต่ำ = 59.76
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 67.10	ต่ำ = 59.35
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 64.35	ต่ำ = 62.73
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 66.81	ต่ำ = 60.26
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	สูง = 65.02	ต่ำ = 60.27
	การสนับสนุนทางสังคม	สูง = 65.85	ต่ำ = 59.44

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 5 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 5) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 64.48 และ 62.19) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 65.14 และ 60.82) ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 65.15 และ 61.47) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 64.35 และ 62.73) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 65.02 และ 60.27) (ตาราง 6)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 5) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 66.66 และ 60.02) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 66.31 และ 59.65) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 66.95 และ 60.46) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 66.30 และ 60.32) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 66.57 และ 59.76) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 67.10 และ 59.35) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 66.81 และ 60.26) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 65.85 และ 59.44) (ตาราง 6)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน และ 2) นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคม พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

2.1.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	2.908	33.740**	<1	9.4
2. เพศชาย	174	7.199**	10.189**	<1	10.5
3. เพศหญิง	226	<1	24.091**	<1	10.3
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	3.300	11.644**	<1	8.1
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	10.063**	4.874*	11.0
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	12.878**	<1	19.8
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	<1	25.224**	2.180	8.6
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	3.886	7.594**	<1	17.0

*p<.05, **p<.01

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การสนับสนุนทางสังคม	15.44	13.49
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	15.00	13.62
	การสนับสนุนทางสังคม	15.13	13.48
3. เพศหญิง	การสนับสนุนทางสังคม	15.70	13.53
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การสนับสนุนทางสังคม	15.59	13.91
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การสนับสนุนทางสังคม	15.13	13.28
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การสนับสนุนทางสังคม	15.52	12.61
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การสนับสนุนทางสังคม	15.41	13.52
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การสนับสนุนทางสังคม	15.59	13.51

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 7 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ตาราง 9 ภาพประกอบ 5)

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	n	code	$\bar{x}$	12	11	21
					(14.74)	(14.18)	(12.38)
สูง	สูง	42	22	15.52	0.78	1.34	3.14*
ต่ำ	สูง	31	12	14.74	-	0.56	2.36*
ต่ำ	ต่ำ	28	11	14.18	-	-	1.80
สูง	ต่ำ	21	21	12.38	-	-	-

*p<.05, **p<.01

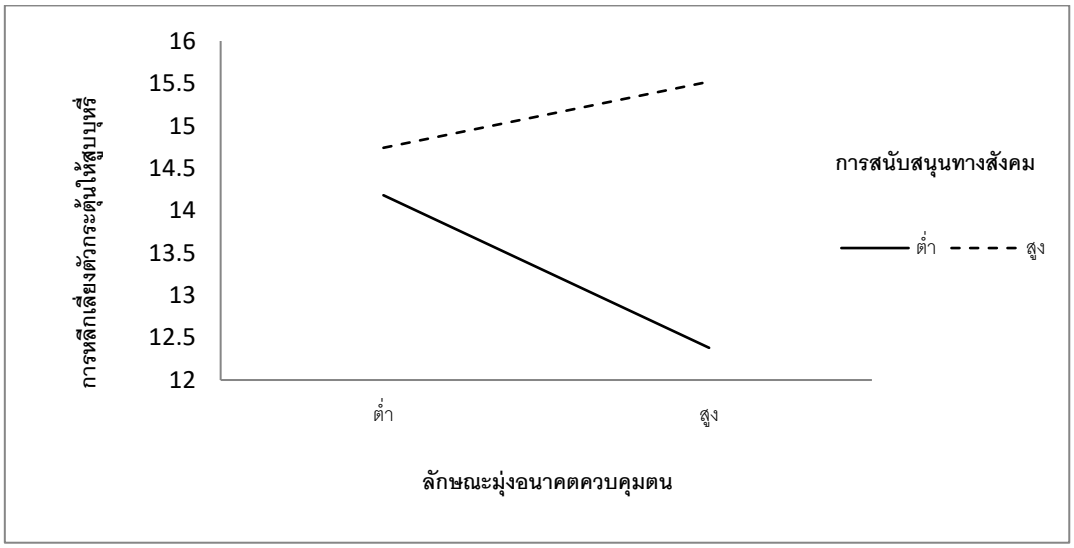

ภาพประกอบ 2 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่ม มาแบ่งระดับของตัวแปรทั้งสองตัวแปรมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนไม่ว่าจะสูงหรือต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนทั้งในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ตาราง 7) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 15.00 และ 13.62) (ตาราง 8)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 7) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 15.44 และ 13.49) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 15.13 และ 13.48) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 15.70 และ 13.53) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 15.59 และ 13.91) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 15.13 และ 13.28) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 15.52 และ 12.61) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 15.41 และ 13.52) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 15.59 และ 13.51) (ตาราง 8)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย 2) นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคม พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้น กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มเพศหญิง และกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	2.633	22.283**	<1	6.6
2. เพศชาย	174	6.408*	8.457**	<1	9.5
3. เพศหญิง	226	<1	12.907**	2.895	6.8
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	5.797*	6.958**	<1	7.1
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	6.430*	<1	6.0
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	13.401**	<1	17.7
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	1.093	13.834**	<1	4.9
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	2.425	8.545**	<1	15.7

*p<.05, **p<.01

ตาราง 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การสนับสนุนทางสังคม	26.67	24.50
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	26.25	24.51
	การสนับสนุนทางสังคม	26.38	24.38
3. เพศหญิง	การสนับสนุนทางสังคม	26.88	24.68
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	25.85	24.20
	การสนับสนุนทางสังคม	25.93	24.12
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การสนับสนุนทางสังคม	26.80	24.52
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การสนับสนุนทางสังคม	28.02	25.19

ตาราง 11 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การสนับสนุนทางสังคม	26.71	24.76
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การสนับสนุนทางสังคม	26.43	23.62

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 10 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 10) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 26.25 และ 24.51) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 25.85 และ 24.20) (ตาราง 11)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 10) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 26.67 และ 24.50) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 26.38 และ 24.38) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 26.88 และ 24.68) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 25.93 และ 24.12) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 26.80 และ 24.52) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 28.02 และ 25.19) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 26.71 และ 24.76) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 26.43 และ 23.62) (ตาราง 11)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคม พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

2.1.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	5.191*	34.738**	2.196	10.4
2. เพศชาย	174	3.011	18.950**	1.484	13.4
3. เพศหญิง	226	2.123	15.230**	<1	8.1
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	2.985	14.125**	1.361	9.0
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	13.697**	<1	12.0
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	4.742*	4.673*	18.1
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	2.457	31.150**	<1	10.3
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	3.840	2.860	2.227	12.9

*p<.05, **p<.01

ตาราง 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	23.78	22.81
	การสนับสนุนทางสังคม	24.55	22.03
2. เพศชาย	การสนับสนุนทางสังคม	24.80	21.79
3. เพศหญิง	การสนับสนุนทางสังคม	24.38	22.26
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การสนับสนุนทางสังคม	24.77	22.29
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การสนับสนุนทางสังคม	24.64	21.96
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การสนับสนุนทางสังคม	23.57	21.54
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การสนับสนุนทางสังคม	24.70	21.98

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 12 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตาราง 14 ภาพประกอบ 3)

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การสนับสนุนทางสังคม	n	code	$\bar{X}$	22	21	11
					(22.76)	(22.75)	(20.33)
ต่ำ	สูง	27	12	24.37	1.61	1.62	4.04*
สูง	สูง	17	22	22.76	-	0.01	2.43
สูง	ต่ำ	8	21	22.75	-	-	2.42
ต่ำ	ต่ำ	27	11	20.33	-	-	-

*p<.05, **p<.01

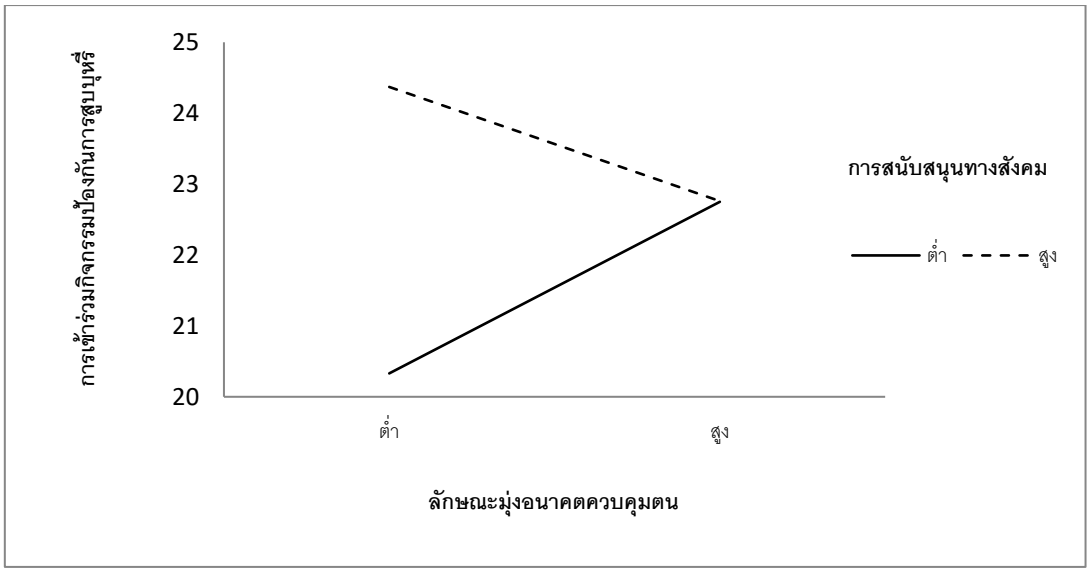

ภาพประกอบ 3 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่ม มาแบ่งระดับของตัวแปรทั้งสองตัวแปรมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มรวม (ตาราง 12) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 23.78 และ 22.81) (ตาราง 13)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการสนับสนุนทางสังคมทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 12) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมสูงจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 24.55 และ 22.03) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย

24.80 และ 21.79) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 24.38 และ 22.26) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 24.77 และ 22.29) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 24.64 และ 21.96) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 23.57 และ 21.54) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 24.70 และ 21.98) (ตาราง 13)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มรวม 2) นักเรียนที่มีการสนับสนุนทางสังคม พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 3) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการสนับสนุนทางสังคมสูง พบในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	3.141	45.765**	<1	12.9
2. เพศชาย	174	7.825**	28.789**	<1	20.7
3. เพศหญิง	226	<1	18.406**	<1	8.4
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	4.459*	19.935**	<1	13.7
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	14.797**	<1	12.0
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	10.009**	<1	15.8
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	<1	34.135**	1.239	11.3
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	7.507**	12.623**	<1	27.4

*p<.05, **p<.01

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.47	60.22
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	65.26	61.57
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.95	59.88
3. เพศหญิง	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.27	60.60
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	64.87	61.85
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.55	60.17
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.46	60.10
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	65.99	59.58
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	66.73	60.49
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	64.69	60.06
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	65.37	59.38

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 15 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 15) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย

65.26 และ 61.57) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 64.87 และ 61.85) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 64.69 และ 60.06) (ตาราง 16)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง (ตาราง 15) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 66.47 และ 60.22) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 66.95 และ 59.88) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 66.27 และ 60.60) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 66.55 และ 60.17) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 66.46 และ 60.10) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 65.99 และ 59.58) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 66.73 และ 60.49) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้าง (ค่าเฉลี่ย 65.37 และ 59.38) (ตาราง 16)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน และ 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	1.304	30.789**	<1	8.8
2. เพศชาย	174	6.379*	10.000**	1.081	10.9
3. เพศหญิง	226	<1	20.654**	<1	8.8
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	1.916	16.749**	<1	10.3
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	1.134	11.719**	1.710	9.8
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	4.278*	<1	8.4
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	,1	23.718**	1.909	8.1
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	3.484	6.465*	<1	15.8

*p<.05, **p<.01

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.42	13.51
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	15.06	13.75
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.23	13.59
3. เพศหญิง	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.55	13.42
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.80	13.78
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.22	13.16
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	14.96	12.95
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.42	13.55
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	15.43	13.46

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 17 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ตาราง 17) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ในกลุ่มเพศชาย (ค่าเฉลี่ย 15.06 และ 13.75) (ตาราง 18)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 17) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูงจะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 15.42 และ 13.51) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 15.23 และ 13.59) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 15.55 และ 13.42) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 15.80 และ 13.78) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 15.22 และ 13.16) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 14.96 และ 12.95) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 15.42 และ 13.55) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 15.43 และ 13.46) (ตาราง 18)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย และ 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

2.2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	1.181	24.578**	<1	7.1
2. เพศชาย	174	4.522*	8.552**	<1	9.1
3. เพศหญิง	226	<1	15.810**	2.694	7.5
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	4.389*	8.831**	<1	8.1
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	4.787*	<1	4.4
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	1.013	20.914**	3.775	23.4
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	<1	18.234**	<1	6.3
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	2.227	6.074*	<1	13.6

*p<.05, **p<.01

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.75	24.44
2. เพศชาย	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	26.30	24.82
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.58	24.54
3. เพศหญิง	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.85	24.30

ตาราง 20 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	25.78	24.33
	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.09	24.03
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.75	24.72
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	28.06	24.23
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.86	24.61
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	26.28	23.83

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 19 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ตาราง 19) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 26.30 และ 24.82) และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 25.78 และ 24.33) (ตาราง 20)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 19) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 26.75 และ 24.44) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 26.58 และ 24.54) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 26.85 และ 24.30) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 26.09 และ 24.03) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 26.75 และ 24.72) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 28.06 และ 24.23) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 26.86 และ 24.61) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 26.28 และ 23.83) (ตาราง 20)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน พบในกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 2) นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

2.2.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	2.776	21.079**	<1	6.9
2. เพศชาย	174	1.632	23.766**	1.472	14.9
3. เพศหญิง	226	2.317	2.844	<1	3.1
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	1.751	11.854**	<1	8.2
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	9.143**	<1	11.2
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	<1	<1	3.4
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	<1	17.885**	<1	6.5
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	3.302	2.860**	<1	10.2

*p<.05, **p<.01

ตาราง 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	24.31	22.27
2. เพศชาย	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	25.14	21.76
3. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	24.66	22.35
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	24.49	22.22
5. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การเห็นแบบอย่างที่ดีฯ	24.46	22.33

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 21 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายไม่แปรปรวนไปตามลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 21) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูงจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 24.31 และ 22.27) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 25.14 และ 21.76) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 24.66 และ 22.35) ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 24.49 และ 22.22) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 24.46 และ 22.33) (ตาราง 22)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

2.3.1 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	39.697**	27.344**	2.102	19.8
2. เพศชาย	174	27.303**	6.028*	2.045	23.1
3. เพศหญิง	226	13.197**	20.555**	1.054	17.7
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	30.573**	10.341**	2.305	21.2
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	2.092	11.458**	3.120	18.1
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	6.047*	13.235**	7.881**	37.1
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	32.327**	23.755**	1.426	19.4
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	6.994*	3.088	<1	20.6

*p<.05, **p<.01

ตาราง 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	66.47	60.68
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	65.97	61.17
2. เพศชาย	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	67.49	59.96
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	65.49	61.96
3. เพศหญิง	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	66.01	61.50
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	65.57	61.34
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	67.34	59.75
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	65.75	61.34
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	65.56	59.49
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	66.15	62.32
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	67.06	61.41
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	66.61	60.63
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	66.18	61.06
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	65.73	60.69

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 23 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตาราง 25 ภาพประกอบ 4)

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	n	code	$\bar{X}$	22	21	11
					(66.79)	(65.50)	(57.31)
ต่ำ	สูง	18	12	67.33	0.54	1.83	10.02*
สูง	สูง	24	22	66.79	-	1.29	9.48*
สูง	ต่ำ	8	21	65.50	-	-	8.19*
ต่ำ	ต่ำ	29	11	57.31	-	-	-

*p<.05, **p<.01

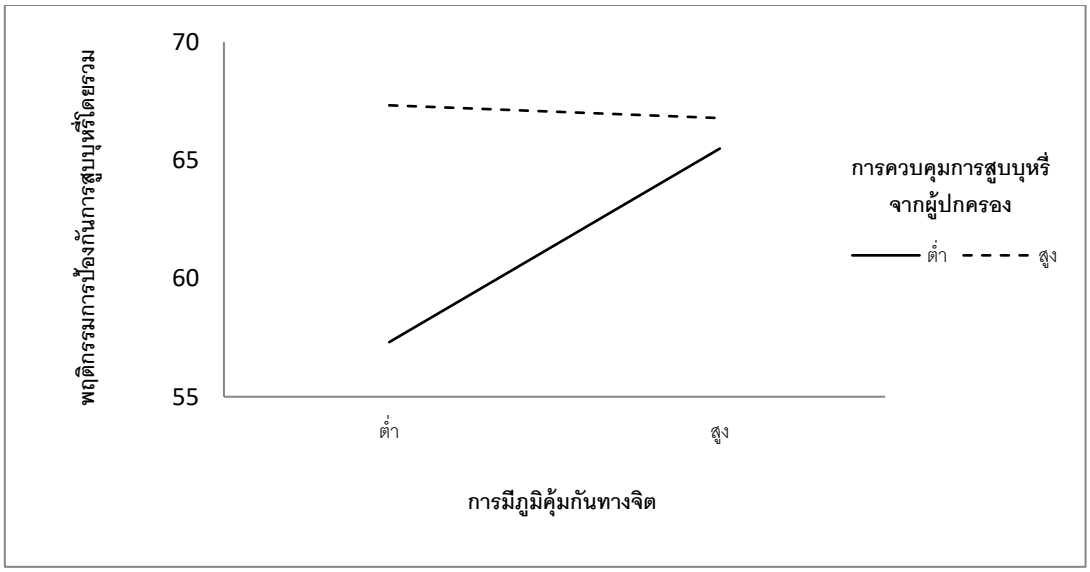

ภาพประกอบ 4 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่ม มาแบ่งระดับของตัวแปรทั้งสองตัวแปรมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง และนักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตหรือมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองอย่างใดอย่างหนึ่งสูง มีพฤติกรรมการป้องกันการ

สูบบุหรี่โดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำและมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 23) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 66.47 และ 60.68) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 67.49 และ 59.96) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 66.01 และ 61.50) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 67.34 และ 59.75) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 66.15 และ 62.32) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 66.61 และ 60.63) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 65.73 และ 60.69) (ตาราง 24)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 23) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูงจะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมสูงกว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 65.97 และ 61.17) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 65.49 และ 61.96) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 65.57 และ 60.94) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 65.75 และ 61.34) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 65.56 และ 59.49) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 67.06 และ 61.41) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 66.18 และ 61.06) (ตาราง 24)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิต พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน 2) นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 3) นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง พบในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			
		การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	21.976**	12.229**	<1	11.1
2. เพศชาย	174	21.559**	<1	<1	13.8
3. เพศหญิง	226	3.870	18.196**	1.150	11.8
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	14.418**	5.322*	<1	11.4
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	1.541	3.808	3.443	10.9
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	2.880	4.930*	5.904*	22.1
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	19.098**	10.914**	<1	11.4
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	2.591	1.498	<1	10.4

*p<.05, **p<.01

ตาราง 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	15.38	13.74
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	15.17	13.94
2. เพศชาย	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	15.97	13.33
3. เพศหญิง	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	15.64	13.69
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	15.75	13.88
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	15.38	14.24

ตาราง 27 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	15.38	13.61
6. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	15.37	13.67
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	15.16	13.88

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 26 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ตาราง 28 ภาพประกอบ 5)

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	n	code	$\bar{x}$	21	22	11
					(15.25)	(15.08)	(11.97)
ต่ำ	สูง	18	12	15.67	0.42	0.59	3.70*
สูง	ต่ำ	8	21	15.25	-	0.17	3.28*
สูง	สูง	24	22	15.08	-	-	3.11*
ต่ำ	ต่ำ	29	11	11.97	-	-	-

*p<.05, **p<.01

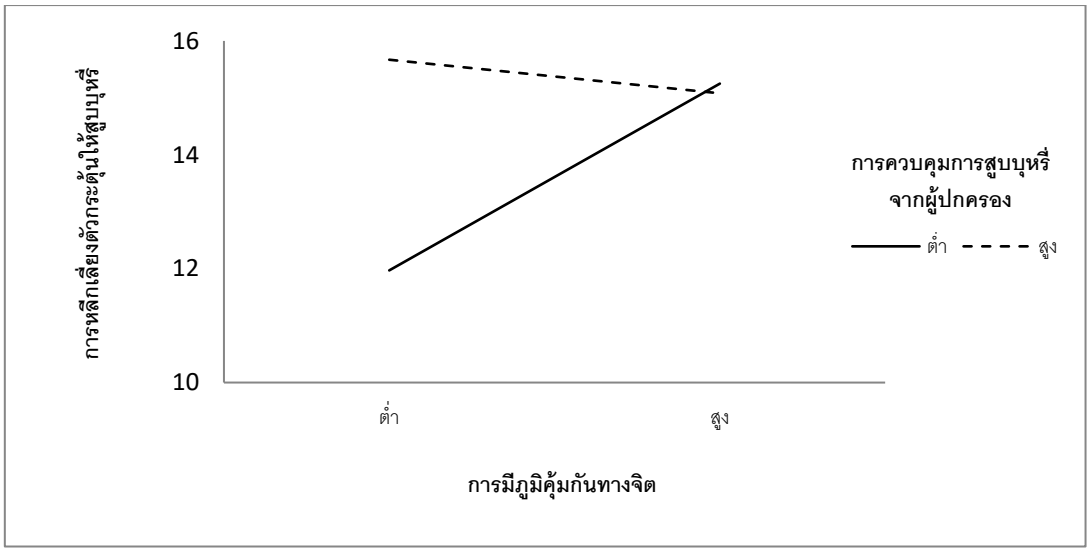

ภาพประกอบ 5 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่ม มาแบ่งระดับของตัวแปรทั้งสองตัวแปรมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง และนักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตหรือมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองอย่างใดอย่างหนึ่งสูง มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำและมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 26) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงจะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 15.38 และ 13.74) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 15.97 และ 13.33) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 15.75 และ 13.88) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 15.37 และ 13.67) (ตาราง 27)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 26) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง

จะมีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 15.17 และ 13.94) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 15.64 และ 13.69) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 15.38 และ 14.24) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 15.38 และ 13.61) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 15.16 และ 13.88) (ตาราง 27)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิต พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน 2) นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 3) นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง พบในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.3.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	14.126**	11.651**	2.243	8.9
2. เพศชาย	174	6.993**	2.027	2.756	8.7
3. เพศหญิง	226	6.265*	9.170**	<1	8.9
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	13.545**	3.865	2.222	10.5
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	<1	5.756*	<1	6.9
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	6.856*	4.647*	1.336	22.0
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	12.767**	11.973**	1.818	9.7
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	1.609	<1	<1	4.8

*p<.05, **p<.01

ตาราง 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	26.61	24.82
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	26.53	24.90
2. เพศชาย	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	26.66	24.60
3. เพศหญิง	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	26.62	25.05
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	26.79	24.88
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	26.46	23.94
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	26.75	24.28
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	28.00	26.04
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	27.83	26.21
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	26.73	24.82
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	26.70	24.85

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 29 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 29) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 26.61 และ 24.82) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 26.66 และ 24.60) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 26.62 และ 25.05) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 26.46 และ 23.94) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 28.00 และ 26.04) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 26.73 และ 24.82) (ตาราง 30)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 29) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูงจะมีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 26.53 และ 24.90) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 26.79 และ 24.88) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 26.75 และ 24.28) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 27.83 และ 26.21) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 26.70 และ 24.85) (ตาราง 30)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิต พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 2) นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.3.4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ พิจารณาตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ค่าสถิติเอฟ				
	จำนวนคน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
1. กลุ่มรวม	400	28.534**	19.605**	<1	15.0
2. เพศชาย	174	13.932**	8.236**	<1	17.3
3. เพศหญิง	226	13.727**	10.406**	<1	13.3
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	25.288**	9.200**	1.262	18.4
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	2.263	8.101**	5.041*	17.3

ตาราง 31 (ต่อ)

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าสถิติเอฟ			
		การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	ปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง (กxข)	% ทำนาย
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	<1	5.812*	2.754	15.5
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	22.787**	16.093**	<1	14.3
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	5.256*	2.960	<1	16.7

*p<.05, **p<.01

ตาราง 32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำแนกตามตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

กลุ่ม	ตัวแปร	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
1. กลุ่มรวม	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	24.48	22.13
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.28	22.33
2. เพศชาย	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	24.86	22.03
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.54	22.36
3. เพศหญิง	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	24.27	22.23
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.14	22.37
4. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	25.14	21.94
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.50	22.57
5. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.09	21.80
6. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	23.86	21.59
7. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	24.52	22.14
	การควบคุมการสูบบุหรี่ฯ	24.33	22.33
8. บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	24.26	22.03

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 31 ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง โดยแบ่งตัวแปรอิสระเป็นสองระดับ

ด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีตัวแปรตามคือ การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ผลปรากฏว่า พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ตาราง 33 ภาพประกอบ 6)

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

การมีภูมิคุ้มกันทางจิต	การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง	n	code	$\bar{x}$	12	11	21
					(22.58)	(22.10)	(21.50)
สูง	สูง	50	22	25.60	3.02*	3.50*	4.10*
ต่ำ	สูง	31	12	22.58	-	0.46	1.08
ต่ำ	ต่ำ	31	11	22.10	-	-	0.60
สูง	ต่ำ	10	21	21.50	-	-	-

*p<.05, **p<.01

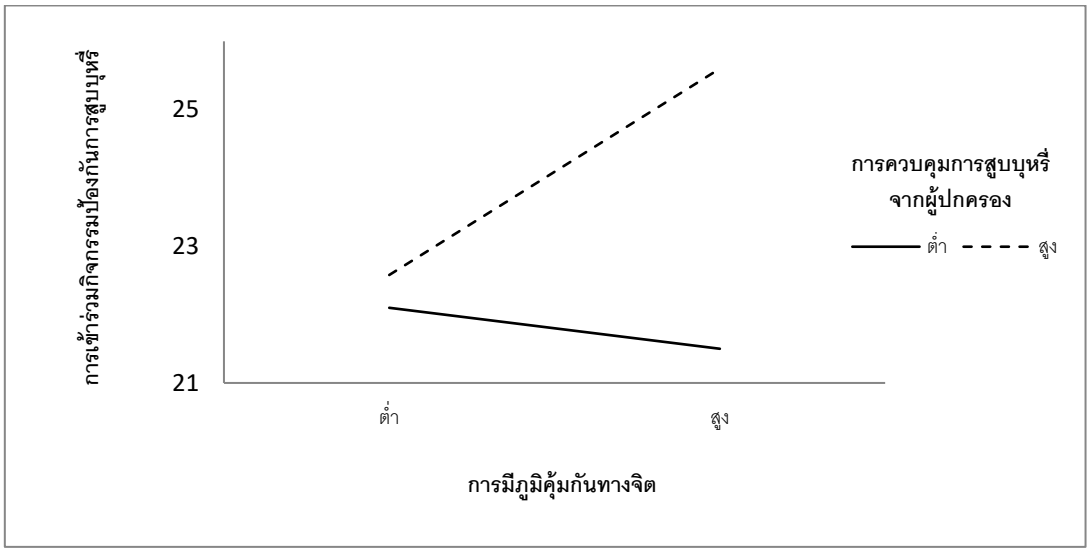

ภาพประกอบ 6 ปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 4 กลุ่ม มาแบ่งระดับของตัวแปรทั้งสองตัวแปรมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe) พบว่า ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการมีภูมิคุ้มกันทางจิตทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ตาราง 31) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูงจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตต่ำ ในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 24.48 และ 22.13) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 24.86 และ 22.03) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 24.27 และ 22.23) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 25.14 และ 21.94) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 24.52 และ 22.14) และบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน (ค่าเฉลี่ย 24.26 และ 22.03) (ตาราง 32)

เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระทีละตัวแปร พบว่า คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายแปรปรวนไปตามการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ตาราง 31) โดยพิจารณาตามค่าเฉลี่ยในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูงจะมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองต่ำในกลุ่มรวม (ค่าเฉลี่ย 24.28 และ 22.33) กลุ่มย่อย ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย 24.54 และ 22.36) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย 24.14 และ 22.37) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ค่าเฉลี่ย 24.50 และ 22.57) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ค่าเฉลี่ย 24.09 และ 21.80) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ค่าเฉลี่ย 23.86 และ 21.59) และบิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ค่าเฉลี่ย 24.33 และ 22.33) (ตาราง 32)

สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มาก ได้แก่ 1) นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิต พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน 2) นักเรียนที่มีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง พบทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ 3) นักเรียนที่มีการมีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และมีการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง พบในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตอนที่ 3 การค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical multiple regression analysis) **เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่** 4

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ เป็นการค้นหาตัวทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้ตัวทำนาย 2 ชุด ดังนี้ ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1 คือ กลุ่มปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต และชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 คือ กลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง รวม 6 ตัวแปร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความสำคัญของชุดปัจจัยทางจิตในการเข้าร่วมอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่เพิ่มขึ้นและไม่ซ้ำซ้อนกับชุดปัจจัยทางสังคมอธิบายได้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ

ก่อนทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น โดยทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา พบว่า มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .120 ถึง .668 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร หากตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูงมากกว่า .85 จะทำให้เกิดภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity) (Kline. 2005) พบว่า ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน .85 (ตาราง 47 ภาคผนวก ค) จึงถือว่า ไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้น สามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับต่อไปได้

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ พิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เปลี่ยนแปลงว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หลังจากเพิ่มกลุ่มปัจจัยทางสังคมเข้าไปเป็นลำดับที่ 2 รวมทั้งระบุลำดับความสำคัญของตัวแปรต่างๆ ว่ายังคงสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้หรือไม่ หลังจากควบคุมตัวแปรอื่นๆ ทุกตัวแล้ว โดยพิจารณาจากการมีนัยสำคัญและขนาดของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร การวิเคราะห์ในส่วนนี้ จะกระทำการวิเคราะห์ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม ที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

3.1 **ผลการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม เมื่อใช้ตัวทำนายในชุดปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมแต่ละชุด เป็นตัวแปรทำนาย**

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (ปัจจัยทางจิต 1-3)			ลำดับที่ 2 (ปัจจัยทางสังคม 4-6)		
		% ทำนาย	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	400	29.4	2,3	.38,.27	3.5**	2,3,5	.30,.18,.15
เพศชาย	174	33.0	2,3	.38,.33	3.5*	2,3,5	.29,.25,.24
เพศหญิง	226	26.7	2,3	.39,.21	4.7**	2,4	.30,.19
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	31.2	2,3	.33,.30	3.6*	2,3,5	.25,.23,.20
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	23.3	2	.42	3.7	2	.32
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	40.4	2,3	.49,.31	14.4**	6,2	.39,.33
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	30.5	2,3	.39,.28	2.9**	2,3	.32,.20
บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	24.5	2	.33	14.1**	5,6	.43,-.32

*p<.05, **p<.01

หมายเหตุ: R Square Change คือ เปอร์เซ็นต์ทำนายที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเพิ่มชุดทำนายใหม่เข้าไป ขณะที่ชุดตัวทำนายเดิมถูกควบคุมให้คงที่

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1: 1 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2 หมายถึง เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ 3 หมายถึง การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 2: 4 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม 5 หมายถึง การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ 6 หมายถึง การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

เมื่อนำคะแนนของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (ตาราง 34) โดยใช้ชุดปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร เป็นกลุ่มทำนายลำดับที่ 1 ปรากฏว่า ปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร ทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 29.4 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ค่าเบต้า .38 และ .27 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 23.3 ถึงร้อยละ 40.4 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ค่าเบต้า .49 และ .31 ตามลำดับ) และทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อนำตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็นชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 เมื่อทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่ ปรากฏว่า ชุดปัจจัยทางสังคมทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .30, .18 และ .15 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 2.9 ถึงร้อยละ 14.4 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .39 และ .33 ตามลำดับ) และทำนายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุดในกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 6 กลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) มีเปอร์เซ็นต์ทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 2.9 ถึงร้อยละ 14.4 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมตัวทำนายที่สำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ

3.2 ผลการทำนายการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ เมื่อใช้ตัวทำนายในชุดปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมแต่ละชุด เป็นตัวแปรทำนาย

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (ปัจจัยทางจิต 1-3)			ลำดับที่ 2 (ปัจจัยทางสังคม 4-6)		
		% ทำนาย	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	400	16.0	2,3	.30,.19	2.6**	2,5	.23,.13
เพศชาย	174	16.4	3,2	.29,.19	1.8	3	.24
เพศหญิง	226	17.4	2	.38	4.7**	2	.29
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	17.2	2,3	.29,.22	4.4*	5,2	.23,.19

ตาราง 35 (ต่อ)

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (ปัจจัยทางจิต 1-3)			ลำดับที่ 2 (ปัจจัยทางสังคม 4-6)		
		% ทำนาย	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	10.9	2	.30	2.6	2	.23
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	27.2	2	.45	5.1	2	.37
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	17.1	2,3	.32,.20	2.5*	2	.25
บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	13.4	-	-	5.5	-	-

*p<.05, **p<.01

หมายเหตุ: R Square Change คือ เปอร์เซ็นต์ทำนายที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเพิ่มชุดทำนายใหม่เข้าไป ขณะที่ชุดตัวทำนายเดิมถูกควบคุมให้คงที่

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1: 1 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2 หมายถึง เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ 3 หมายถึง การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 2: 4 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม 5 หมายถึง การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ 6 หมายถึง การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

เมื่อนำคะแนนของการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (ตาราง 35) โดยใช้ชุดปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร เป็นกลุ่มทำนายลำดับที่ 1 ปรากฏว่า ปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร ทำนายการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 16.0 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ค่าเบต้า .30 และ .19 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 10.9 ถึงร้อยละ 27.2 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .45) และทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อนำตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็นชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 เมื่อทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่ ปรากฏว่า ชุดปัจจัยทางสังคมทำนายการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .23 และ .13 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 4.7 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มเพศหญิง มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .29) และทำนายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุดในกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน) มีเปอร์เซ็นต์ทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 2.5 ถึงร้อยละ 4.7 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มเพศหญิง ในภาพรวมตัวทำนายที่สำคัญต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ตามลำดับ

3.3 ผลการทำนายการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เมื่อใช้ตัวทำนายในชุดปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคมแต่ละชุด เป็นตัวแปรทำนาย

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (ปัจจัยทางจิต 1-3)			ลำดับที่ 2 (ปัจจัยทางสังคม 4-6)		
		% ทำนาย	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	400	20.4	2,3	.37,.17	2.0*	2,5	.31,.17
เพศชาย	174	20.8	2,3	.38,.17	3.4	2,5	.33,.26
เพศหญิง	226	19.6	2,3	.36,.17	2.9*	2	.29
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	23.8	2,3	.34,.18	3.1*	2,5	.28,.25
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	12.0	2	.30	2.0	2	.24
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	36.6	2,3	.46,.23	12.6**	5,2	.48,.27
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	20.8	2,3	.37,.17	1.4	2	.32
บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	19.0	2	.41	13.3**	6,5	-.47,.40

*p<.05, **p<.01

หมายเหตุ: R Square Change คือ เปอร์เซ็นต์ทำนายที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเพิ่มชุดทำนายใหม่เข้าไป ขณะที่ชุดตัวทำนายเดิมถูกควบคุมให้คงที่

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1: 1 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2 หมายถึง เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ 3 หมายถึง การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 2: 4 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม 5 หมายถึง การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ 6 หมายถึง การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

เมื่อนำคะแนนของการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (ตาราง 36) โดยใช้ชุดปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร เป็นกลุ่มทำนายลำดับที่ 1 ปรากฏว่า ปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร ทำนายการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 20.4 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ค่าเบต้า .37 และ .17 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 12.0 ถึงร้อยละ 36.6 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต (ค่าเบต้า .46 และ .23 ตามลำดับ) และทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เมื่อนำตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็นชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 เมื่อทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่ ปรากฏว่า ชุดปัจจัยทางสังคมทำนายการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .31 และ .17 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 2.0 ถึงร้อยละ 13.3 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า -.47 และ .40 ตามลำดับ) และทำนายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุดในกลุ่มเพศหญิง

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มเพศชาย กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน) มีเปอร์เซ็นต์ทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 2.9 ถึงร้อยละ 13.3 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในภาพรวมตัวทำนายที่สำคัญต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ตามลำดับ

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบปริมาณทำนายที่เพิ่มขึ้นของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ด้วยชุดทำนายปัจจัยทางจิตและปัจจัยทางสังคม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (ปัจจัยทางจิต 1-3)			ลำดับที่ 2 (ปัจจัยทางสังคม 4-6)		
		% ทำนาย	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ	ค่าเบต้า
รวม	400	15.5	3,2	.25,.20	2.4*	3,2	.19,.14
เพศชาย	174	16.4	3,2	.27,.23	2.9	3	.19
เพศหญิง	226	15.3	3,2	.23,.19	2.7	3	.16
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	199	18.9	3,2	.32,.16	1.6	3	.26
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	122	17.5	2	.34	4.6	2	.26
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	8.7	-	-	14.0**	6	.50
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	322	17.9	3,2	.28,.22	2.3*	3,2	.22,.17
บิดามารดาแยกกันอยู่ฯ	78	6.8	-	-	5.4	-	-

*p<.05, **p<.01

หมายเหตุ: R Square Change คือ เปอร์เซ็นต์ทำนายที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเพิ่มชุดทำนายใหม่เข้าไป ขณะที่ชุดตัวทำนายเดิมถูกควบคุมให้คงที่

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1: 1 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2 หมายถึง เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ 3 หมายถึง การมีภูมิคุ้มกันทางจิต

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 2: 4 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม 5 หมายถึง การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ 6 หมายถึง การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

เมื่อนำคะแนนของการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ มาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (ตาราง 37) โดยใช้ชุดปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร เป็นกลุ่มทำนายลำดับที่ 1 ปรากฏว่า ปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร ทำนายการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 15.5 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .25 และ .20 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 6.8 ถึงร้อยละ 18.9 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .32 และ .16 ตามลำดับ) และทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน

เมื่อนำตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็นชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 เมื่อทำการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่ ปรากฏว่า ชุดปัจจัยทางสังคมทำนายการเข้าร่วม

กิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ (ค่าเบต้า .19 และ .14 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยทำนายได้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 2.3 ถึงร้อยละ 14.0 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง (ค่าเบต้า .50) และทำนายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุดในกลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม (ยกเว้นกลุ่มเพศชาย กลุ่มเพศหญิง กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน) มีเปอร์เซ็นต์ทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 2.3 ถึงร้อยละ 14.0 โดยทำนายเพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมตัวทำนายที่สำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ตามลำดับ

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีความมุ่งหมาย 2 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตกับปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกัน และ 2) เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้จริงทั้งสิ้น 400 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ และการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปัจจัยทางจิต ประกอบด้วย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต 2) กลุ่มปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และ 3) กลุ่มตัวแปรแบ่งกลุ่ม นั่นคือ กลุ่มตัวแปรลักษณะชีวสังคม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นเรียน และสถานะในครอบครัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือวัดประเภทมาตรประมาณค่า (Summated Rating Scale) 6 ระดับ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 9 ตอน แบ่งเป็น **กลุ่มตัวแปรตาม** จำนวน 3 ตอน ได้แก่ แบบวัดการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ จำนวน 3 ข้อ แบบวัดการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 5 ข้อ และแบบวัดการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 5 ข้อ) **กลุ่มปัจจัยทางจิต** จำนวน 3 ตอน ได้แก่ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน จำนวน 9 ข้อ แบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 15 ข้อ และแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต จำนวน 19 ข้อ **กลุ่มปัจจัยทางสังคม** จำนวน 3 ตอน ได้แก่ แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 17 ข้อ แบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ จำนวน 10 ข้อ และแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง จำนวน 7 ข้อ และแบบสอบถามชีวสังคมของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา ตอนที่ 2 การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรทางจิตกับกลุ่มตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ่ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3 และตอนที่ 3 การค้นหาตัวทำนายที่สำคัญ และอำนาจในการทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ด้วยกลุ่มปัจจัยทางจิตและกลุ่มปัจจัยทางสังคม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

โดยในบทที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเสนอถึงการสรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการวิจัยในครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัยตามลักษณะข้อมูลเบื้องต้น

สรุปลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 และเป็นเพศหญิง จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ส่วนใหญ่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และส่วนใหญ่นักเรียนมีบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 และนักเรียนมีบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5

สรุปลักษณะเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.77 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.52 สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.45 2) การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.65 3) การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.42

ตัวแปรอิสระ 6 ตัว ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.85 เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 71.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.42 การมีภูมิคุ้มกันทางจิต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 80.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.12 การสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.61 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.17 การ

เห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 50.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.51 และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.75 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.09

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 1.2: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยพบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานที่ 1.3: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 1.4: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง จะเป็นผู้ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยพบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

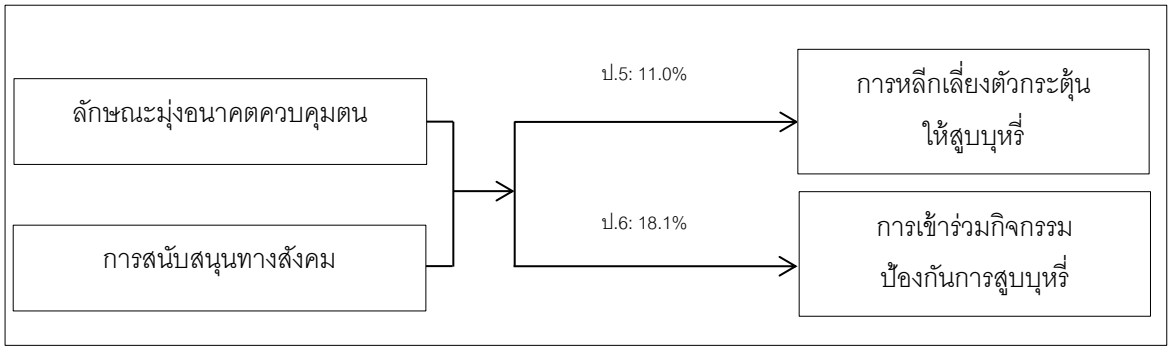

ภาพประกอบ 7 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังภาพประกอบ 7 โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม พบผลดังนี้ 1) นักเรียนในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนไม่ว่าจะสูงหรือต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ และ 2) นักเรียนในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมสูง มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำและมีการสนับสนุนทางสังคมต่ำ

จากผลดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีช่วงพัฒนาการที่มีการเจริญเติบโตของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก ซึ่งสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ทำให้เด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมหลายๆ อย่าง ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านพฤติกรรมต่างๆ ได้ง่าย เช่น ปัญหาพฤติกรรมเกเร ปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ ปัญหาด้านสัมพันธภาพทางสังคม เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลทำให้เด็กขาดสมาธิในการเรียน ผลการเรียนตกต่ำ ขาดเรียนบ่อย สอดคล้องกับข้อมูลของกรมสุขภาพจิต (2554) กล่าวว่า เด็กมีปัญหาทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น ปัญหาด้านความสัมพันธภาพกับเพื่อน ร้อยละ 73.9 ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 29.6 ปัญหาสมาธิสั้นหรือการอยู่ไม่นิ่ง ร้อยละ 27.8 และปัญหาด้านอารมณ์ ร้อยละ 13.91 ซึ่งเป็นวัยที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้ง่าย แต่ถ้าหากเด็กนักเรียน มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน คือ มีการมองการณ์ไกล คำนึงถึงสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความเสียสละหรือมีความอดทนเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ รวมทั้งสามารถยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีที่จะเกิดขึ้น การมีสิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กมองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม มองว่าการสูบบุหรี่ทำให้มีกลิ่นควันที่เหม็น เห็นว่าคนที่สูบบุหรี่ จะทำให้เป็นโรคต่างๆ มากมายในอนาคต และประกอบกับการที่เด็กนักเรียนได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้วย ยิ่งส่งผลให้เกิดการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ได้มากขึ้น เพราะการสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครอง เพื่อน และครู ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครองมีการให้กำลังใจกันในการหลีกเลี่ยงสิ่งยั่วยุที่ทำให้เกิดการสูบบุหรี่ ครูกระตุ้นเตือนว่าไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ เพื่อนชวนกันเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นต้น ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดการยอมรับการป้องกันการสูบบุหรี่ เพราะเป็นสิ่งที่สังคมบอกว่าการป้องกันการสูบบุหรี่ได้เป็นสิ่งที่ดีและเป็นสิ่งที่ยอมรับ ร่วมกับการที่นักเรียนได้มองถึงอนาคตของตนเองว่าการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ ย่อมทำให้เด็กนักเรียนได้รับการยอมรับจากสังคม จึงทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ขึ้นได้ ดังเช่นผลการศึกษาที่พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และได้รับการสนับสนุนทางสังคมสูง มีการ

หลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ สอดคล้องกับทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) โดยพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 447 คน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมด้านความพอประมาณจากครอบครัวที่มีต่อการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ นอกจากนี้ยังพบผลที่สอดคล้องของตัวแปรอิสระทีละตัวด้วย เช่น งานวิจัยของวัชชิรทาน เข็มทอง (2555) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 341 คน พบว่า นักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจากผู้ปกครองสูง จะมีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลจากผู้ปกครองต่ำ นอกจากนี้นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ก็มีพฤติกรรมเสียสละมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำเช่นกัน จากผลการวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคม มีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ในประเด็นการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่และการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วย

จึงสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**ให้การสนับสนุนสมมติฐานเพียงบางส่วน**

สมมติฐานที่ 2: **นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน** ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 2.2: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 2.3: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 2.4: นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง และมีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง จะเป็นผู้ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน แต่พบผลการวิเคราะห์แยกทีละตัวแปร คือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูง เนื่องจากลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เป็นลักษณะหนึ่งของการเป็นพลเมืองดี ทำให้บุคคลมีความพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคต โดยลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ให้ความสำคัญกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คำนึงถึงผลดีผลเสียในเรื่องต่างๆ ต่อสู้อุปสรรคโดยใช้ความพยายามเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายในอนาคตที่ตั้งไว้ เป็นพฤติกรรมของการอดได้รอได้ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคต แทนรางวัลเล็กน้อยที่จะได้รับในปัจจุบัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. 2520: 35-38) และลักษณะการควบคุมตน เป็นความสามารถในการยังยั้งพฤติกรรมของตนเอง พิจารณาความถูกต้องและผลของการกระทำที่จะเกิดขึ้น หลีกเลี่ยงการกระทำที่ผิดศีลธรรม แยกแยะความดีความชั่ว เตือนตนให้มีสติในทุกๆ การกระทำ และสามารถกระทำพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อบรรลุเป้าหมายด้วยความอดทนและความพยายาม (จรรจา สุวรรณทัต; และคณะ. 2533: 20-23; อ้างอิงจาก สมเด็จพระมหาสมณเจ้าพระวชิรญาณวโรรส. 2520) สอดคล้องกับงานวิจัยของมัญชลี เปี่ยมดี (2558) ที่ศึกษาลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 742 คน พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุขมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ ดังนั้น นักเรียนที่มีลักษณะมุ่ง

อนาคตควบคมตนสูง จะเป็นผู้คำนึงว่าการสูบบุหรี่จะเป็นผลเสียให้กับสุขภาพของตนเองในอนาคต มองว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ผิด เป็นสิ่งที่ไม่ดี นักเรียนจึงสามารถหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการสูบบุหรี่ รวมทั้งมีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกที่ควรกระทำ

นอกจากนี้ นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่สูง มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูง เนื่องจากการมีตัวแบบที่ดี จะช่วยให้นักเรียนทำตามพฤติกรรมของตัวแบบนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) แบนดูรามีความเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบ โดยการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบนี้ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการการกระทำ และกระบวนการจูงใจ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2541: 49; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) (Attentional process) โดยนักเรียนจะมีความตั้งใจ ใส่ใจต่อตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อตัวเขา อาจเห็นว่า บุคคลแสดงพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่มีความเด่นชัด มีการจดจำการกระทำนั้นๆ จนนำไปสู่การกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และเมื่อกระทำพฤติกรรมนั้นแล้วได้รับแรงเสริมจะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจุรีย์ อุสาหะและคณะ (2558) ได้ศึกษาการสังเคราะห์อภิมานงานวิจัยปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย จำนวน 18 บทความ พบว่า การมีตัวแบบที่ดีจาก บิดามารดา บุคคลในครอบครัว ครู และบุคคลที่มีชื่อเสียง มีผลในเชิงการป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่มีการเห็นแบบอย่างที่ดีสูง ก็จะมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมัญชลี เปี่ยมดี (2558) ที่ศึกษาลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 742 คน พบว่า นักเรียนที่มีอิทธิพลของสื่อสูง มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุขมากกว่านักเรียนที่มีอิทธิพลของสื่อต่ำ นั่นคือ ยิ่งได้รับตัวแบบที่ดีจากสื่อ ก็จะทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีได้ จากผลการวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ มีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วย

จึงสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**ให้การปฏิเสธสมมติฐาน**

สมมติฐานที่ 3: **นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่น ๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน** ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 3.1: นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยพบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานที่ 3.2: นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยพบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานที่ 3.3: นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน

สมมติฐานที่ 3.4: นักเรียนที่มีภูมิคุ้มกันทางจิตสูง และได้รับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองสูง จะเป็นผู้ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่มากกว่านักเรียนที่มีลักษณะอื่นๆ ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน โดยพบผลปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

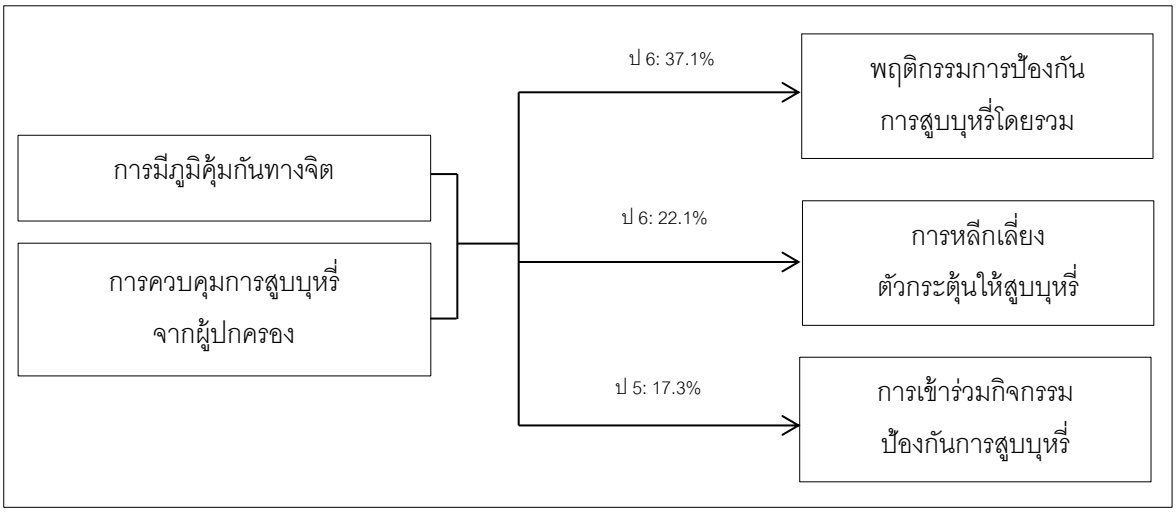

ภาพประกอบ 8 แสดงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนการมีภูมิคุ้มกันทางจิต
และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังภาพประกอบ 8 โดยพิจารณาจากตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง พบผลดังนี้ ได้แก่ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองที่มีต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมและการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากผลดังกล่าวข้างต้น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ นักเรียนในกลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นนักเรียนที่กำลังเติบโต มีความเปลี่ยนแปลงต่างๆ มากมาย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม และเป็นวัยที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นนี้เป็นวัยที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นวัยที่ค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง การป้องกันสิ่งอันตรายต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ด้วยการสร้างความพร้อมทางการรู้คิด แรงจูงใจ และวุฒิภาวะที่เพียงพอที่จะจัดการกับสิ่งยั่วยุต่างๆ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานให้ประชาชนไทยนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเป็นการเตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตทั้งภายในและภายนอกและเตรียมพร้อมรับผลกระทำจากการเปลี่ยนแปลงนั้น (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547) นักเรียนที่สามารถป้องกันการสูบบุหรี่ได้ เกิดจากการที่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่มีจิตใจที่เข้มแข็ง หรืออาจเรียกว่า มีภูมิคุ้มกันภายในที่ดี ดังนั้น ภูมิคุ้มกันทางจิต จึงเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550) การมีจิตใจภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็ง จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถป้องกันตนเองจากสิ่งไม่พึงประสงค์ต่างๆ รวมทั้งสิ่งเสพติดดังเช่นบุหรี่ด้วย และหากประกอบกับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองด้วย จะยิ่งทำให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ดีขึ้น เพราะนักเรียนในวัยนี้ยังคงต้องได้รับการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูจากพ่อแม่ แต่การสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี พ่อแม่จึงต้องเข้ามาควบคุมพฤติกรรมของลูกไม่ให้ไปข้องเกี่ยวกับบุหรี่ ซึ่งการควบคุมเป็นวิธีการที่ครอบครัวควบคุมหรือจัดการกับพฤติกรรมของสมาชิก การควบคุมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้สมาชิกประพฤติตนอยู่ในขอบเขตอันเหมาะสม (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2544: 49) โดยการควบคุมจะต้องกระทำในปริมาณที่เหมาะสม เช่น มีการออกคำสั่งที่เป็นกฎระเบียบ การแนะนำ ซักถามบ้างบางโอกาส อันเป็นการควบคุมที่ให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกอยากที่จะร่วมมือและปฏิบัติตามกฎ การมีทั้งภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้มาก สอดคล้องกับทฤษฎีปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) โดยพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัย

ของวันวิสา สรีระศาสตร์ (2554) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษา จำนวน 597 คน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการใช้อินเทอร์เน็ตจากผู้ปกครองที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย จากผลการวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง จึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายด้วย

จึงสรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**ให้การสนับสนุนสมมติฐานเพียงบางส่วน**

สมมติฐานที่ 4: **กลุ่มปัจจัยทางจิต (ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) และกลุ่มปัจจัยทางสังคม (ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ทั้งโดยรวมและรายด้านของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่มีลักษณะชีวสังคมที่แตกต่างกัน**

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยใช้ตัวทำนาย 2 ชุด ดังนี้ ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1 คือ กลุ่มปัจจัยทางจิต 3 ตัวแปร (ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต) และชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 คือ กลุ่มปัจจัยทางสังคม 3 ตัวแปร (การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความสำคัญของชุดปัจจัยทางจิตในการเข้าร่วมอธิบายพฤติกรรมของบุคคลที่เพิ่มขึ้นและไม่ซ้ำซ้อนกับชุดปัจจัยทางสังคมอธิบายได้ พิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เปลี่ยนแปลงว่าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หลังจากเพิ่มกลุ่มปัจจัยทางสังคมเข้าไปเป็นลำดับที่ 2 รวมทั้งระบุลำดับความสำคัญของตัวแปรต่างๆ ว่ายังคงสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้หรือไม่ หลังจากควบคุมตัวแปรอื่นๆ ทุกตัวแล้ว โดยพิจารณาจากการมีนัยสำคัญและขนาดของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปร

4.1 **พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม** สรุปผลของชุดลำดับที่เพิ่มขึ้น พบว่า

1) กลุ่มรวม ตัวแปรที่เข้าทำนาย ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ โดยสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5

2) กลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายได้สูงสุด ได้แก่ กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.4 ส่วนตัวแปรที่เข้าทำนายได้ต่ำสุด ได้แก่ กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ตามลำดับ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวมได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย ซึ่งมีตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่โดยรวม ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ

4.2 **การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่** สรุปผลของชุดลำดับที่เพิ่มขึ้น พบว่า

1) กลุ่มรวม ตัวแปรที่เข้าทำนาย ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ โดยสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6

2) กลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายได้สูงสุด ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 ส่วนตัวแปรที่เข้าทำนายได้ต่ำสุด ได้แก่ กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย ซึ่งมีตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายต่อการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการมีภูมิคุ้มกันทางจิต ตามลำดับ

4.3 **การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่** สรุปผลของชุดลำดับที่เพิ่มขึ้น พบว่า

1) กลุ่มรวม ตัวแปรที่เข้าทำนาย ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ โดยสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0

2) กลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายได้สูงสุด ได้แก่ กลุ่มบิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างกัน มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง และการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 ส่วนตัวแปรที่เข้าทำนายได้ต่ำสุด ได้แก่ กลุ่มเพศหญิง ตัวทำนายที่สำคัญ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย ซึ่งมีตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายต่อการปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ตามลำดับ

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ สรุปผลของชุดลำดับที่เพิ่มขึ้น พบว่า

1) กลุ่มรวม ตัวแปรที่เข้าทำนาย ได้แก่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ โดยสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4

2) กลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบว่า ตัวแปรที่เข้าทำนายได้สูงสุด ได้แก่ กลุ่มชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.0 ส่วนตัวแปรที่เข้าทำนายได้ต่ำสุด ได้แก่ กลุ่มบิดามารดาอยู่ด้วยกัน ตัวทำนายที่สำคัญ คือ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ตามลำดับ สามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3

สรุปได้ว่า ตัวทำนายกลุ่มปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นชุดทำนายลำดับที่ 2 สามารถร่วมกันทำนายการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากตัวทำนายชุดปัจจัยทางจิตเคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลการทำนายทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย ซึ่งมีตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายต่อการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีภูมิคุ้มกันทางจิต เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ และการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง ตามลำดับ

จากสมมติฐานที่ 4 สามารถอภิปรายได้ว่าตัวทำนายที่สำคัญของการศึกษาครั้งนี้ คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้เพิ่มขึ้นทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประการ (มัญชลี เปี่ยมดี. 2558; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530) ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรู้คิด (Cognitive component) เป็นความเชื่อว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้สึกเชิงประเมินค่า นั่นคือ การที่นักเรียนเชื่อว่าการหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ การปฏิเสธและการเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ 2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก

(Affective component) เป็นความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดประโยชน์หรือโทษ นั่นคือ หลังจากเชื่อว่าการป้องกันการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์แล้ว ก็จะเกิดความชอบหรือพอใจในการป้องกันการสูบบุหรี่นั้น และ 3) องค์ประกอบด้านความพร้อมกระทำ (Action tendency component) เป็นความพร้อมที่จะกระทำหรือแสดงออกต่อสิ่งต่างๆ จากนั้น จึงจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของนันทิชา ภาชา (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 235 คน พบว่า ทัศนคติในการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับอาทิตยา โปณะทอง (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย จำนวน 217 คน พบว่า เจตคติในการป้องกันการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ เอื้อมพร พลอยประดิษฐ์ (2544) ได้ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 376 คน พบว่า เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเตือนใจ เทียนทอง (2546) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่น จำนวน 546 คน พบว่า เจตคติต่อการส่งเสริมสุขภาพ ร่วมกับตัวแปรอื่นๆ ทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นได้ร้อยละ 33 ซึ่งเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีทิศทางและปริมาณ ตามแนวคิดของงามตา วนินทานนท์ (2535) ได้กล่าวว่าเจตคติ สามารถแบ่งออกได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) มีทิศทาง เป็นการประเมินค่า การรู้คิด ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำไปในด้านบวกหรือลบ ดีหรือเลว เช่น องค์ประกอบด้านการรู้คิด ก็จะมีทิศทางว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษเป็นอย่างไร ส่วนองค์ประกอบด้านความรู้สึก เป็นการบ่งบอกว่าสิ่งนั้นชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น และองค์ประกอบด้านความพร้อมกระทำ เป็นการสนับสนุนช่วยเหลือ หรือทำตาม เมื่อเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี และ 2) ปริมาณ เป็นความเข้มข้น ความรุนแรงของเจตคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางบวกหรือลบ บุคคลอาจมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงในทางตรงกันข้าม อาจมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างบางเบา เจตคติของบุคคลจะมีความเข้มข้น หรือมีความรุนแรงมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือสิ่งเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกับตนเองมากน้อยเพียงใด แสดงให้เห็นว่า การมีเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่สูง มีความเกี่ยวข้องและให้ความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่มาก จึงจะปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่สูงตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ เป็นตัวแปรที่สำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ดังนั้น การพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ ควรสร้างโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มากขึ้น โดยครูอาจารย์ รวมทั้งผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการประเมินความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโน้มเอียงที่จะเกิดความชอบและพอใจต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ อันนำไปสู่การมีความพร้อมที่จะปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการนำเสนอให้กับกระทรวงสาธารณสุขนำไปใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาเจตคติให้กับนักเรียนที่คาดว่าจะเป็นกลุ่มเสี่ยง เพื่อนำไปเป็นนโยบายเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ หรือนโยบายสำหรับการสกัดกั้นนักสูบหน้าใหม่

2. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและการสนับสนุนทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์กัน และตัวแปรการมีภูมิคุ้มกันทางจิตและการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กัน ส่งผลทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายเกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ นั่นคือ ทางโรงเรียนควรร่วมมือกับครอบครัวในการจัดโครงการพัฒนาปลูกฝังให้เกิดจิตลักษณะที่สำคัญร่วมกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ คือ พัฒนาให้เด็กนักเรียนเกิดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยให้เด็กเห็นความสำคัญของการมองการณ์ไกลว่าในอนาคตข้างหน้า เด็กที่ดีควรเป็นอย่างไรและต้องละเว้นและไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด รวมทั้งส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมในด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ จากครู เพื่อน และผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการผลักดันให้แสดงออกเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ โดยการยกย่องชื่นชม ให้กำลังใจ เมื่อสามารถหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่ สามารถพูดปฏิเสธเมื่อมีคนชวนสูบบุหรี่ รวมทั้งมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการสูบบุหรี่ได้ รวมทั้งมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ ย่อมทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตในทางที่ดีและถูกต้องเหมาะสม นั่นคือ การไม่ยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง หรือพฤติกรรมการสูบบุหรี่ นอกจากนี้ทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้เด็กมีภูมิคุ้มกันตนเอง โดยการฝึกทักษะชีวิตที่ช่วยให้นักเรียนไม่เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ รวมถึงผู้ปกครองควรให้ความใส่ใจสอดส่องควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในบริบทของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบริบทของความเป็นชุมชนเมือง ดังนั้น ในการทำวิจัย ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ต่างจังหวัด ซึ่งเป็นบริบทของความเป็นชนบท เนื่องจากบริบททั้งสองมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ควรศึกษาเปรียบเทียบบริบทของโรงเรียนภาครัฐและเอกชน ซึ่งบริบทของโรงเรียนเหล่านี้มีความแตกต่างกัน ความแตกต่างกันของบริบทเหล่านี้ อาจทำให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ที่แตกต่างกันได้

2. ควรทำการศึกษาค้นหาความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) จะทำให้เราทราบว่าตัวแปรเชิงสาเหตุตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

3. จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ ตัวแปรที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่ตัวแปรเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้ไม่ถึงร้อยละ 50.0 แสดงว่า มีอีกร้อยละ 50.0 ที่ยังไม่ได้ศึกษา ดังนั้น ควรออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม เป็นเครื่องมือที่ช่วยค้นหาเงื่อนไขที่สำคัญของการเกิดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

4. เนื่องจากจำนวนขนาดตัวอย่างในกลุ่มย่อย นั่นคือ เมื่อจำแนกตามลักษณะชีวทางสังคม พบว่า จำนวนขนาดตัวอย่างในบางกลุ่มมีน้อย ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเก็บข้อมูลเพิ่มเฉพาะในกลุ่มลักษณะชีวทางสังคมที่ยังมีจำนวนน้อย หรือเพิ่มจำนวนโรงเรียน จะทำให้ได้จำนวนขนาดตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. (2554). *กรอบทิศทางการพัฒนางานสุขภาพจิตและแผนยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).* นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

กฤษณา ตรียมณีรัตน์. (2544). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กอบบุญ พึ่งประดิษฐ์. (2550). *การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนทางสังคม กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของนักศึกษาโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มรัตนโกสินทร์.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เกษณี โคกตาทอง; และอุทัยวรรณ โคกตาทอง. (2556). การพัฒนารูปแบบการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ของวัยรุ่น. *สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น.* 20(1): 31-41.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒน่าการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

งามตา วนินทานนท์. (2535). *จิตวิทยาสังคม.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งามตา วนินทานนท์. (2550). *ดัชนีการมีภูมิคุ้มกันทางจิต: ที่มาและความหมายขององค์ประกอบสำคัญ.* เอกสารประกอบการบรรยาย. วันที่ 8-11 พฤษภาคม 2550. จัดโดยโครงการพัฒนาหลักสูตรการวิจัยแบบบูรณาการฯ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โรงแรมฮอลิเดย์ อินรีสอร์ท บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.

จรรจา สุวรรณทัต; และคณะ. (2533). *ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จีรพัฒน์ ศิริรักษ์. (2555). *ลักษณะสถานการณ์ในโรงเรียน ครอบครัว และจิตพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จุรีย์ อุสาหะ; และคณะ. (2558). การสังเคราะห์อภิมานงานวิจัย ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในเยาวชนไทย. *วารสารควบคุมโรค.* 41(4): 271-284.

ชณิษฐ์ชา บุญเสริม; ผกามาศ สุฐิติวนิช; และวรษา รวิสานนท์. (2552). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ.* 3(2): 6-14.

ชลพิชา ศิริสมบัติ. (2547). *การรับรู้พัฒนกิจของครอบครัว พฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.* ปริญญานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

ณัฏฐินี จันทร์ก้อน. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดวงกมล มงคลศิลป์. (2550). *ผลของการใช้กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ในเด็กวัยรุ่นตอนต้น กรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2518). *อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชน.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. (2536). *ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางการป้องกัน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคณะ. (2529). *การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคณะ. (2551). *หลักสูตรฝึกอบรมการวิจัยขั้นสูงแบบบูรณาการทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 โครงการวิจัยแม่บท การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. (2551). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.* 47(1): 27-79.

เตือนใจ เทียนทอง. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 1.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ทรรศนันท์ ชินศิริพันธุ์. (2555). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียงแบบอย่าง.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีรัตน์ เชมนะสิริ. (2554). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในเยาวชนชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นพมาศ ร่มเกตุ. (2550). *การรับรู้ถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ต่อสุขภาพ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา.* ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (สร้างเสริมสุขภาพ). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ถ่ายเอกสาร.

นันทิชา ภาชา. (2550). *พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นิภาวรรณ หมีทอง. (2551). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาอาชีวศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประภาศรี ทรัพย์ธนบูรณ์. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี จ้อยรอด. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ตอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปริญญา จิตอร่าม; และคณะ. (2553). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจของโรเจอร์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดสุพรรณบุรี.* สุพรรณบุรี: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี.

ปัทมา วรรณลักษณ์. (2550). *พัฒนาการทักษะชีวิตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาคหกรรมที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างลักษณะกัน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตภาคกลาง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรธิภา นาคน้อย. (2547). *การพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพโดยใช้โปรแกรมการมุ่งอนาคตและควบคุมตน.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาเพื่อการพัฒนามนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ถ่ายเอกสาร.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2529). *พุทธธรรม.* กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิราสินี แซ่จ่อง. (2551). *พฤติกรรม เงื่อนไข ผลกระทบของผู้ที่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้และผู้ที่ไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ในตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนามนุษย์และสังคม). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

มณี ธาดาบดินทร์. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่น โดยใช้โปรแกรมทักษะชีวิต.* สารนิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

มัญชลี เปี่ยมดี. (2558). *ลักษณะทางสังคมและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหลีกเลี่ยงอบายมุขของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2542). *เก็บข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับพิษภัยจากควันบุหรี่.* สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม. 2559, จาก https://www.hfocus.org/topics.

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2557). *วัยรุ่นสูบบุหรี่: ปัญหาและแนวทางแก้ไข.* สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก http://www.ashthailand.or.th/th/data_center.php?id=6&category=6

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่. (2558). *"1 ทศวรรษ เพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่" สกัดนักสูบหน้าใหม่.* สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2560, จาก http:// http://www.ashthailand.or.th/content_attachment/attach/da293a2f611a1bf6419a94f269b2fa.pdf

ยุพา จิ๋วพัฒนกุล; และสุรัสวดี ไวว่อง. (2558). การป้องกันการสูบบุหรี่ในเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ.* 38(3): 24-31.

รชานนท์ ง่วนใจรัก. (2552). *ผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.* ปริญญานิพนธ์ ส.ม. (สุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

วรรณชนก จันทชุม. (2547). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดขอนแก่น.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วรรณชนก จันทชุม. (2549). *การพัฒนากลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดกาฬสินธุ์.* ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วลัยกร สังฆบุตร. (2555). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิต การควบคุมตน และลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดจันทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

วัชชิรทาน เข็มทอง. (2555). *ปัจจัยทางจิตและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสียสละของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วันวิสา สรีระศาสตร์. (2554*). ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสถานการณ์ทางสังคม และการมีภูมิคุ้มกันทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัยของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรีสุภา แก้วประพาฬ. (2541). บุหรี่ภัยเงียบในภาวะเศรษฐกิจวิกฤต. *ใกล้หมอ.* 22(10): 53-54.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมในการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริพร ชวนชาติ. (2551*). ผลของการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตนเองและสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นตอนต้น.* ปริญญานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ศุภร ชินะเกตุ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี.* ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (พัฒนศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

ศุภรัตน์ อิ่มวัฒนกุล. (2552). *ผลของการประยุกต์ใช้โปรแกรมทักษะชีวิตร่วมกับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง (5 A's) เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นชุมชนแออัด.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิริมา สมศรี. (2545). *พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ.* ปริญญานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุมิตตรา เจิมพันธ์. (2545). *จิตลักษณะและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุรชัย รุ่งเรืองกุลวนิช. (2558). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรักการอ่านและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2559). *จำนวนนักเรียน ห้องเรียน ปีการศึกษา 2559 จำแนกตามระดับชั้น.* สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560, จาก http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation/

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). หลักสูตรคู่มือค่ายครอบครัว. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. (2559). *สรุปจำนวนนักเรียน / ห้องเรียน ณ วันที่ 10 พ.ย. 2559 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.* สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2560, จาก http://www.bkkp.go.th/bkp/

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ. (2559). *แผนยุทธศาสตร์การควบคุมการบริโภคยาสูบแห่งชาติ ฉบับที่สอง พ.ศ. 2559-2562.* นนทบุรี: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547*). โครงการพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชาชน พ.ศ. 2547.* สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2559, จาก http:// service.nso.go.th.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557.* กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

สุรพงษ์ ชูเดช. (2551). ผลของการฝึกโปรแกรมป้องกันการสูบบุหรี่เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*. 21(1): 88-105.

อภินันท์ ปัญญานุภาพ. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครปฐม*. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

อรพินทร์ ชูชม; สุภาพร ธนะชานันท์; และทัศนา ทองภักดี. (2554). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของภูมิคุ้มกันทางจิตของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาทิตยา โปณะทอง. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัทศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว จำกัด.

เอื้อมพร พลอยประดิษฐ์. (2544). *พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสหวิทยาเขตฉัฏฐมงคล สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Bandura, A. (1986). *Social Foundation of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of Supervisory Social Support and Its Implication for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies*. 12: 155-166.

Kline, R. B. (2005). *Principle and Practice Structural Equation Modeling*. 2nd ed. New York: Guilford.

Pierce, G. R.; et al. (1996). *Handbook of Social Support and Family*. New York: Plenum Press.

Von Ah, D.; et al. (2005). Factors Related to Cigarette Smoking Initiation and Use among College Students. *Tobacco Induced Diseases*. 3: 27

World Health Organization. (2012). *WHO Global Report Mortality Attributable to Tobacco*. Geneva: WHO.

World Health Organization. (2015). *World Health Report 2015: Primary Health Care Now More Than Ever.* Geneva: World Health Organization.

Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. 3rd ed.* New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
(รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1.ผศ.ดร.นริสรา พึ่งโพธิ์สภา	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซ. สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือเขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์: 0-2649-5000 ต่อ 17624 Email: nita_cu@yahoo.com, narisarap@swu.ac.th
2.ผศ.ดร.วิชุดา กิจธรธรรม	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3.ทันตแพทย์หญิง วิกูล วิสารเสสถ์	สำนักงานสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000

ภาคผนวก ข

(คุณภาพและเครื่องมือวัด)

ตาราง 38 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.653
2	.449
3	.609
4	.713
5	.745
6	.649
7	.589
8	.682
9	.518
10	.405
11	.501
12	.337
13	.558
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .882	

ตาราง 39 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.388
2	.354
3	.278
4	.537
5	.585
6	.587
7	.504
8	.467
9	.364
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .769	

ตาราง 40 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.460
2	.310
3	.743
4	.515
5	.421
6	.613
7	.611
8	.414
9	.368
10	.387
11	.560
12	.733
13	.457
14	.588
15	.625
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .857	

ตาราง 41 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.248
2	.284
3	.462
4	.360
5	.475
6	.422
7	.512
8	.234
9	.509
10	.413
11	.427
12	.443
13	.384
14	.402
15	.586
16	.447
17	.284
18	.341
19	.389
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .818	

ตาราง 42 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.458
2	.468
3	.544
4	.599
5	.589
6	.500
7	.657
8	.348
9	.455
10	.423
11	.585
12	.486
13	.617
14	.374
15	.734
16	.539
17	.598
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .885	

ตาราง 43 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.304
2	.519
3	.450
4	.461
5	.386
6	.406
7	.358
8	.618
9	.418
10	.458
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .754	

ตาราง 44 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.463
2	.499
3	.596
4	.598
5	.386
6	.634
7	.577
ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .795	

แบบสอบถาม
ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อ……**นามสกุล**.....
โรงเรียน.....

แบบสอบถาม

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญให้กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม รวมทั้งส่วนอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน สามารถนำข้อมูลพื้นฐานและความรู้ที่ได้ดังกล่าว ไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทาง ในการวางแผนการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบแบบสอบถามนี้ ตามที่เป็นจริง กรุณาตอบทุกข้อเพื่อจะสามารถนำข้อมูลที่ท่านให้ไปใช้ประโยชนได้สูงสุด ข้อมูลที่ท่านให้ถือเป็นความลับ จะไม่มีการนำไปใช้ในกรณีอื่นใดนอกจากการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยทราบว่าท่านต้องเสียสละเวลาและกำลังความคิดในการตอบครั้งนี้อย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง ในความร่วมมือของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย นางสาวพัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์
หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กรุณากรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ

( ) 1 ชาย

( ) 2 หญิง

2.ระดับชั้นเรียน

( ) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

( ) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

( ) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.สถานะในครอบครัว

( ) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

( ) บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือ หย่าร้างกัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

กรุณาทำเครื่องหมาย✓ ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านมากที่สุด

<u>ด้าน</u>การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่

1. ฉันลุกไปที่อื่นทันที หากมีคนมาสูบบุหรี่ในที่ที่ฉันนั่งอยู่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

2. ฉันพยายามไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

3 .ฉันพยายามไม่เข้าใกล้คนที่สูบบุหรี่อยู่ แม้ว่าต้องมีธุระกับคนนั้นก็ตาม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

<u>ด้าน</u>การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่

1 .เมื่อเพื่อนยื่นบุหรี่ให้ลองสูบ ฉันจะปฏิเสธทันที

.....	.....	.....	.....	.....	.....
ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยมาก	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ปฏิบัตินานๆครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

2 .แม้ว่าจะมีคนบอกว่าสูบบุหรี่แล้วเท่ห์ ฉันจะไม่สูบเด็ดขาด

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

3 .ฉันมักอ้างเหตุผลอยู่เสมอ เมื่อไม่ต้องการสูบบุหรี่

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

4 .เมื่อเพื่อนชวนสูบบุหรี่ ฉันจะบอกกับเพื่อนว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

5 .เมื่อมีคนมาไว้วานให้ฉันไปซื้อบุหรี่ ฉันไม่กล้าปฏิเสธ

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

<u>ด้าน</u>การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่

1 .ฉันไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่โรงเรียนจัดเลย

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

2 .เมื่อโรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับความรู้พิษภัยของบุหรี่ ฉันจะเข้ารับฟังบรรยายทันที

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

3 .ฉันจัดบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

4 .เมื่อครูมอบหมายให้แต่งคำขวัญต่อต้านบุหรี่ ฉันมักจะปฏิบัติตามเสมอ

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

5 .เมื่อต้องร่วมเดินขบวนต่อต้านยาเสพติด ฉันมักหลีกเลี่ยงกิจกรรมเสมอ

....

ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยมาก ปฏิบัติบ่อย ปฏิบัติบางครั้ง ปฏิบัตินานๆครั้ง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1 .ฉันอยากเรียนหนังสือมากๆ เพื่อโตขึ้นจะได้ทำงานดีๆ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2 .ฉันจะไม่ใช้เงินจนหมดเพราะเกรงว่าพรุ่งนี้จะไม่มีเงินใช้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3 .ถ้าฉันอยากได้ในสิ่งใดและต้องรอคอย ฉันจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4 .ฉันมักจะลืมทำการบ้านเสมอ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5 .ฉันทนไม่ไหวที่จะเก็บขนมอร่อยๆ ไว้กินพรุ่งนี้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6 .เมื่อมีคนขัดใจ ฉันมักจะฉวยสิ่งของใกล้มือขว้างปาหรือทำลายเสมอ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7 .แม้ร่างกายจะสกปรก ฉันก็จะไม่อาบน้ำถ้ารู้สึกไม่อยากอาบ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. เมื่อฉันได้รับเงินเพื่อที่จะใช้จ่ายตลอดสัปดาห์หรือตลอดเดือน แต่ถ้าฉันเห็นของที่อยากได้มากและราคาแพง ฉันจะซื้อและยอมอดหลังจากนั้น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9 .เมื่อมีคนนำขนมมาให้ที่บ้าน ฉันมักจะหยิบชิมก่อนเสมอ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่

กรุณาทำเครื่องหมาย✓ ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1 .ฉันคิดว่าการสูบบุหรี่ จะทำให้คนอื่นมองไม่ดี

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2 .ฉันคิดว่าคนที่สูบบุหรี่มีความเท่ห์มากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3 .ฉันเลือกจะไม่สูบบุหรี่ เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4.ฉันคิดว่าการไม่สูบบุหรี่ เพราะดีต่อสุขภาพ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5 .ฉันเห็นว่าการค้นหาความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ เป็นสิ่งจำเป็น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6.ฉันภูมิใจเมื่อสามารถปฏิเสธเพื่อนที่ชวนสูบบุหรี่ได้

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการเดินขบวนต่อต้านยาเสพติด

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายกับการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการให้ความรู้บุหรี่

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ฉันชอบติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10. ฉันรู้สึกดีที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันพร้อมจะปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนฉันสูบบุหรี่

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันพร้อมจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ฉันพร้อมจะสูบบุหรี่ได้ทุกเมื่อ หากเพื่อนชวนให้ฉันสูบ

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. ฉันพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงคนที่สูบบุหรี่ทุกกรณี

....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกันทางจิต

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. ถึงแม้ฉันจะใช้ความพยายามมากขึ้นกว่านี้ ก็คงไม่ทำให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ฉันคิดว่าฉันขาดความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันพยายามคิดในทางที่ดีไว้ก่อนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. บางครั้งการคิดอย่างมีความหวังว่าทุกอย่างจะคลี่คลายดีขึ้น ทำให้ฉันสบายใจขึ้นมาก

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ฉันเชื่อว่าฉันจะใช้เวลาไม่นานในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนๆ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ฉันไม่สนใจว่าอาหารจะสะอาด และมีคุณค่าทางโภชนาการเพียงใด ขอเพียงรสชาติอร่อยถูกปากก็พอ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันตั้งใจจะทำหน้าที่ของพลเมืองดี จึงไม่คิดที่จะละเมิดกฎหมายเสียเอง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันกับสมาชิกในครอบครัว ใช้สิ่งของร่วมกันจนเคยชิน แม้ยามเจ็บป่วยก็ยังใช้ร่วมกัน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. คนใกล้ชิดคิดว่าฉันเป็นคนขี้ลืม

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. คนใกล้ชิดมักคิดว่าฉันชอบเหม่อลอย ขณะทำงาน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันช่วยเพื่อนปิดบังความผิด ทั้งๆ ที่รู้ว่าเพื่อนทำผิด

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ฉันมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่ฉันกำลังทำอยู่ได้เป็นเวลานานๆ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. เมื่อมีเพื่อนชวนให้ซื่อสิ่งของใด ฉันจะคิดถึงประโยชน์ใช้สอยก่อน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. ฉันเชื่อว่าความเครียดที่เกิดขึ้น ฉันสามารถลด/ขจัดได้ด้วยตนเอง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันจะพยายามตั้งสติก่อน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. เมื่อเพื่อนมีปัญหา ฉันกล้าพาเขาไปขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ฉันไม่กล้าพูดคุยถึงความรู้สึกที่แม้จริงแม้กับผู้ใกล้ชิด

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. เมื่อปัญหาขัดแย้งคลี่คลายลง ฉันมักเป็นฝ่ายเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนก่อน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. แม้เพื่อนมองไม่เห็นว่าฉันทำดีกับเขา ฉันจะยังทำดีกับเขาต่อไป

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

กรุณาทำเครื่องหมาย✓ ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. ผู้ปกครองได้พูดให้กำลังใจเมื่อนักเรียนปฏิเสธการสูบบุหรี่จากเพื่อนได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เพื่อนเชื่อมั่นว่าฉันสามารถหลีกเลี่ยงบุหรี่ได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันได้รับคำชมเชยจากเพื่อนที่สามารถหลีกเลี่ยงบุหรี่ได้

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ครูพูดกระตุ้นเตือนฉันอยู่เสมอว่าไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ครูได้เอาใจใส่ฉันในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ผู้ปกครองไม่เคยให้คำแนะนำแก่ฉันในการป้องกันการสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ผู้ปกครองได้ให้ข้อคิดหรือยกตัวอย่างเกี่ยวกับบุคคลที่ไม่สูบบุหรี่จนประสบความสำเร็จ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เพื่อนชักชวนให้ออกกำลังกายดีกว่าไปสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. เพื่อนมักให้คำแนะนำแก่ฉันในการปฏิเสธบุหรี่ เมื่อมีคนชวน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ครูให้คำแนะนำวิธีการต่างๆ ในการป้องกันการสูบบุหรี่

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

11. ฉันมักพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงพิษภัยบุหรี่กับครูเสมอ

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

12. ผู้ปกครองช่วยฉันจัดหาอุปกรณ์จัดทำบอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

13. ผู้ปกครองได้จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเดินขบวนต่อต้านบุหรี่แก่ฉัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

14. เพื่อนไม่ช่วยฉันจัดบอร์ดให้ความรู้ ปล่อยให้ฉันทำเพียงลำพัง

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

15. เพื่อนยินดีช่วยเหลือฉันในการปฏิเสธการสูบบุหรี่

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

16. ครูจัดหาหน่วยงานทางสาธารณสุขมาให้ความรู้เกี่ยวพิษภัยบุหรี่

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

17. ผู้ปกครองจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับเดินขบวนต่อต้านบุหรี่ให้แก่ฉัน

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. เพื่อนของฉันพูดเสมอว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ถือว่าเชย

....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. เมื่อเจอคนสูบบุหรี่ เพื่อนมักชวนฉันให้เดินเลี่ยงไปทางอื่น

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ฉันเห็นว่าเพื่อนที่ไม่สูบบุหรี่ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ผู้ปกครองของฉันพูดเสมอว่าท่านไม่ชอบคนที่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ผู้ปกครองของฉันสุขภาพแข็งแรง เนื่องจากท่านไม่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ผู้ปกครองของฉันมักจะสูบบุหรี่ให้ฉันเห็นเป็นประจำ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ฉันไม่เคยเห็นครูสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ครูมักสอนฉันอยู่เสมอว่าบุหรี่เป็นสิ่งไม่ดี

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันเห็นครูเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการต่อต้านบุหรี่เสมอ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. เมื่อฉันเห็นคนสูบบุหรี่ในเฟสบุ๊ค ฉันจะไม่สนใจ

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

กรุณาทำเครื่องหมาย□ ลงใน ( ) ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

1. ผู้ปกครองตักเตือนฉันให้ระวังในการคบเพื่อนที่สงสัยว่าสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ผู้ปกครองกับฉันได้สร้างข้อตกลงร่วมกันว่าจะไม่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ผู้ปกครองเคยบอกฉันถึงโทษของการสูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ผู้ปกครองไม่เคยพูดถึงวิธีการป้องกันตนเองจากบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ผู้ปกครองเคยชี้แจงให้ฉันทราบถึงความจำเป็นของการไม่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ผู้ปกครองเคยห้ามปรามฉันไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับเพื่อนที่สูบบุหรี่

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ผู้ปกครองเคยขอให้ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ขอขอบพระคุณที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

(การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด)

ตาราง 45 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	-									
2	.750**	-								
3	.803**	.491**	-							
4	.723**	.318**	.293**	-						
5	.266**	.173**	.200**	.226**	-					
6	.490**	.368**	.430**	.315**	.381**	-				
7	.420**	.296**	.310**	.347**	.535**	.430**	-			
8	.422**	.328**	.306**	.329**	.235**	.450**	.476**	-		
9	.431**	.330**	.349**	.303**	.279**	.463**	.432**	.659**	-	
10	.330**	.238**	.224**	.289**	.225**	.342**	.361**	.712**	.652**	-

**p<.01

1 พฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
2 การหลีกเลี่ยงตัวกระตุ้นให้สูบบุหรี่
3 การปฏิเสธเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่
4 การเข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการสูบบุหรี่
5 ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน
6 เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการป้องกันการสูบบุหรี่
7 การมีภูมิคุ้มกันทางจิต
8 การสนับสนุนทางสังคม
9 การเห็นแบบอย่างที่ดีในการป้องกันการสูบบุหรี่
10 การควบคุมการสูบบุหรี่จากผู้ปกครอง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	พัสวีภรณ์ อัครกิตติพงศ์
วันเดือนปีเกิด	21 พฤษภาคม 2528
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/144 ม.ทาวน์อเวนิวศรีนครินทร์ ซอย อ่อนนุช 68 แขวง/เขต สวนหลวง กทม 10250
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การตลาด) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2561	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการทำงาน	ผู้จัดการคอนโด พาโนรามาเรซิเด้นท์
	เจ้าของร้านบิงซู เฟิสสโนว์ ฟิวเจอร์พาร์ครังสิต